N°. 25. Donderdag 19 Juni 1913. 13de Jaargang.

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang.”

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling	f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland	„ 4.—
Afzonderlijke nummers	„ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje . . . . f 2.—

Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.

Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, *51 Verhulststraat.*

Voor *Advertentiën* tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, *Telefoon 4424,* beiden DEN HAAG.

De werkzaamheden van het „Max Havelaar Fonds” over het vereenigingsjaar 1912. *)

Gedurende het vereenigingsjaar 1912 vond het bestuur herhaaldelijk gelegenheid het in onze statuten omschreven doel met woord en daad na te streven.

Van verschillende zijden, zoowel der hier te lande reeds studeerende Inlandsche jongelieden, a's van uit Indië, werd om voorlichting, om raad, om bijstand gevraagd, nu eens betreffende studie of huisvesting, dan weder omtrent meer particuliere aangelegenheden. Tot onze groote vreugde kunnen wij mededeelen, dat op een enkele uitzondering na steeds de door ons als de beste aangewezen weg of richting door de vragers gevolgd werd en wordt.

Het bleek ons bij elk dier gelegenheden, hoe wenschelijk en noodig het is, dat de hier te lande studeerende Inlandsche jongelieden, die door de groote en snelle evolutie, welke de volksontwikkeling in Ned.-Oost-Indië doormaakt, herhaaldelijk voor moeilijke beslissingen komen te staan, steun, raad en vooral ook leiding bij met hun volksaard en gewoonten bekende personen hier te lande kunnen vinden.

Als vaste regel werd door ons bepaald, dat alleen dan financieele steun verleend kan worden, wanneer de bewijzen aanwezig zijn, dat ook van de zijde der ouders, verwanten of vrienden der studeerenden een geregelde geldelijke steun verstrekt wordt, terwijl tevens als beginsel werd aangenomen dat financieele steun slechts verleend wordt in den vorm van renteloze studievoorschotten. Hierdoor wordt bij de studeerenden het verantwoordelijkheidsgevoel aangewakkerd. Het bestuur behoudt zich echter het recht voor om, in die gevallen waarin terugbetaling van het studievoorschot der financieele draagkracht van den betrokkene in zijn volgend leven te zwaar mocht vallen, na goed volbrachte studie het genotene geheel of ten deele kwijt te schelden.

Verder besloten wij om, behoudens zeer bijzondere omstandigheden, alleen voorschotten te verleenen aan jongelieden, die in Nederland studeeren.

In het afgeloopen vereenigingsjaar werden aan zes personen, deels van Java, deels van de Buitenbezittingen herkomstig, verschillende geldelijke ondersteuningen verleend, tot een gezamenlijk bedrag van f 3.152.39. Het kan natuurlijk niet in onze bedoeling liggen hieromtrent in bijzonderheden af te dalen. Alleen mag vermeld worden, dat in alle gevallen de door ons verleende hulp dringend noodig bleek en dat in de door ons gevolgde richting nog wel meer gedaan zou kunnen worden, indien wij over grootere inkomsten mochten beschikken. In verband hiermede maken wij met groote erkentelijkheid gewag van het subsidie van f 1000.— 's jaars, dat op voorstel van Zijne Excellentie den minister van Koloniën, ten laste der begrooting van Ned.-Indië werd gebracht. Maar tevens meenen wij, dat deze tegemoetkoming van de zijde der overheid voor velen in den lande een prikkel behoort te zijn om ook hunnerzijds van hun belangstelling in ons fonds te doen blijken. Eerst dan, wanneer deze op ruime schaal wordt betoond, zal het mogelijk zijn om aan alle aanvragen, die een gunstige beslissing verdienen, te voldoen en het fonds inderdaad aan zijn bestemming te doen beantwoorden.

Het zij ons daarom vergund een ernstig beroep te doen op allen, dien de toekomst van Ned.-Indië ter harte gaat, om mede te werken tot versterking van onze middelen.

Behalve de gevallen, waarin het inroepen van onzen steun tot geldelijke gevolgen leidde, deed zich herhaaldelijk de gelegenheid voor om alleen raad of voorlichting te verleenen. Een algemeene indruk, dien wij daarbij verkregen, was, dat het zoowel in het persoonlijk belang van de hier te lande studeerende jongelieden als in het algemeen belang, in hooge mate gewenscht is, dat op hun studie en levenswijze verstandig toezicht worde gehouden. Wat de studie betreft, wordt in deze richting veel gedaan door de studiecommissie der Vereeniging Oost en West, met welke ons fonds dan ook herhaaldelijk overleg heeft gepleegd. Onze vereeniging komt daarentegen uit den aard der zaak meer dan die commissie van de levensomstandigheden der jongelieden te weten. De verkregen ervaring op dit gebied heeft reeds de overtuiging bij ons gevestigd, dat opneming van de jongelieden in beschaafde Nederlandsche gezinnen in den regel de voorkeur verdient boven het wonen op kamers. De meesten hebben in de voor hen zoo geheel nieuwe omgeving behoefte aan leiding en voorlichting op velerlei gebied, terwijl bovendien de dagelijksche omgang, dien een huiselijke kring verschaft, èn aan hun kennis van het Nederlandsch èn aan hun inzicht in het westersche maatschappelijk leven, niet weinig ten goede zal komen.

Met dankbaarheid willen wij hier nog melding maken van de medewerking, die wij bij de vervulling van onze taak in ruime mate mochten ondervinden zoo van verschillende hoogleeraren, leeraren en onderwijzers, als van de Studiecommissie der Vereeniging Oost en West.

Voor den stand onzer geldmiddelen op het eind van het vereenigingsjaar wordt verwezen naar de hierbij in afschrift overgelegde jaarverantwoording.

Het Bestuur van het Max Havelaar-fonds,
De Voorzitter:
(*w.g.*) HENDRIK MULLER.
De Secretaris:
(*w.g.*) C. TH. VAN DEVENTER.

*) Gaarne voldoen wij aan het verzoek dezer zoo nuttige Vereeniging tot publiceering van het verslag harer verrichtingen. *Red.-Com.*

BALANS per 31 December 1912.

Debet.

Kas	f 41.81
Prolongatie U/G	„ 2750.—
Contributie-quitanties	„ 420.50
Debiteuren (Studievoorschotten)	„ 3152.39
	f 6364.70

Credit.

Nationale Bank, Den Haag	f 80.12
Kapitaal	„ 5704.24
Reserve voor afschrijving	„ 580.34
	f 6364.70

VERLIES- en WINSTREKENING, boekjaar 1912.

Onkosten	f 38.09½
Saldo overgeboekt op Reserve voor afschrijving	„ 580.34
	f 618.43½
Interest	f 156.43½
Jaarlijksche bijdragen	„ 462.—
	f 618.43½

's-Gravenhage, 1 Januari 1913.

De Penningmeester: J. H. DYKMAN.

Gezien en accoord bevonden.
's-Gravenhage, 25 Januari 1913.

Namens het Bestuur:
HENDRIK MULLER, Voorzitter.
C. TH. VAN DEVENTER, Secretaris.

Gezien en accoord bevonden.
's-Gravenhage, 7 Maart 1913.

De Financieele Commissie der Vereeniging „Max Havelaar Fonds”:
BAKHUIZEN VAN DEN BRINK.
P. J. VAN HOUTEN.
H. LOUDON.

Uit de O.-I. Mail.

Cholera. Volgens de jongste mailberichten waren te Batavia op 21 Mei j.l. bijgekomen zeven choleragevallen, waarvan één bij een Europeesch militai. Zes Oosterlingen overleden, terwijl er twee als hersteld werden ontslagen. In behandeling bleven dus nog drie Europeanen en vijf Oosterlingen.

De pest te Soerabaja. Op 18 en 19 Mei j.l. kwamen tezamen drie pestgevallen voor, waaronder één bij een bediende van een Europeaan.

De pokken in den Oosthoek. In de week vóór 20 Mei kwamen in de afdeeling Djember 54 pokkengevallen voor, waarvan 10 met doodelijken afloop. In Malang werden 29 gevallen geconstateerd, waarvan er 13 een doodelijk verloop hadden.

De pokken op Lombok. Blijkens de laatste opgaven, is in het aantal pokkengevallen op het eiland Lombok eene gelukkige vermindering te constateeren, en had het er allen schijn van, dat de epidemie bijna was uitgewoed.

Ontslagen matrozen. Half Mei vertrok van Soerabaja de „Zeven Provinciën” naar Priok, met

Vreemdelingenverkeer 's-GRAVENHAGE — Bureau: PLAATS 1A — Alle informaties kosteloos.

24 matrozen aan boord, die weigerden de extra-soldij te ontvangen. Dezen zouden met ontslag op de „J u l i a n a" naar Nederland gaan.

Koelies naar Suriname. De L o c. deelt mede, dat 17 Mei weer tweehonderd koelies met een vijfjarig contract van Semarang naar Java zullen worden verzonden.

Een Inlandsch oordeel. De vraag, of de regeering de vereeniging S a r i k a t I s l a m al dan niet de erkenning moet onthouden, is heel druk besproken, doch alleen van Europeesche zijde. De Inlandsche medewerker van D e J a v a b o d e heeft over deze vraag ook zijn gedachten laten gaan. Het kan zijn nut hebben, dat het publiek ook eens verneemt hoe een kalme, ontwikkelde Inlander over het vraagstuk denkt, schrijft het blad.

„Javaan" dan schrijft o.m.:

„Wat zal de verstandigste partij der regeering zijn? Mijns inziens deze: Zij rekke den proeftijd wat langer, bv. tot een jaar, om de leiders van Sarikat Islam de gelegenheid te geven de organisatie op deugdelijken grondslag te vestigen. Zij geve de vereeniging niet alleen raad en vermaningen, doch trachte met de besturen het tot een accoord te brengen, dat de regeering in het invoeren van verbeteringen der organisatie zelf betreffende, gekend zal worden. Want inlanders hebben over het algemeen nog veel te leeren van den Westerling op het gebied van het vereenigingsleven.

Naar mijn bescheiden meening is het der moeite ten volle waard, dat de regeering, in samenwerking met de leiders van Sarikat Islam, er naar streve, van de massa-organisatie een degelijke vereeniging te maken, waaruit niets dan nuttigs voor land en volk zal voortvloeien. Waar een volk pogingen heeft gedaan te leeren zelf doen, met de Westerlingen ten voorbeeld, zal het voor een koloniale regeering als een daad van piëteit, neen, van eigenbelang, beschouwd moeten worden, als dezelfde regeering de bevolking in haar streven en wenschen tegemoet komt.

Javaansche padvinders. Op initiatief van de officieren van het legioen van prins Mangkoe Negoro is te Solo een „Javaansche Padvindersvereeniging." opgericht. Daarvan kunnen lid worden javaansche schoolkinderen van 11 tot 18 jaar; de officieren van het garnizoen behouden de leiding. De bedoeling is hun onderlinge verdraagzaamheid en samenwerking te leeren, hen lichamelijk te ontwikkelen en tot hulpverleenen geschikt te maken. Zij moeten vergunning hebben van de ouders en zullen elken Zondag les krijgen in exerceeren, schermen, gymnastiek. Elke maand moet 5 cent contributie worden betaald. Voorloopig is voorzitter van de organisatie r. m. p. Soemodarmoko, ritmeester van het legioen, en vicepresident is Josowidahdo, mantrigoeroe.

Zoo meldde de N. S. Ct.

Cultuurnieuws. Naar het S o e r. H d b l. verneemt, belooft 1913 een goed padijaar te worden. Van den koffieoogst zal echter niet veel terecht komen: wel zal het geen bepaalde misoogst zijn, maar toch zal de raming in de verste verte niet gehaald worden.

Wat de tabak betreft, de lage prijzen, voor de inferieure kwaliteiten gehaald, hebben vele ondernemers en opkoopers gedupeerd. Er zijn zware verliezen geleden.

Suriname.

Bij de behandeling van de begrooting voor 1914 in de Koloniale Staten had de heer T h o m s o n een amendement voorgesteld betreffende de t i j d-schoten, waaraan de bevolking, en met reden, zeer gehecht is.

Nadat van de zijde van het Bestuur verklaard was, dat men bereid was het morgen- en middagschot en de mailschoten te handhaven, trok de heer T h o m s o n zijn amendement in.

Het avondschot, dat om 8 uur viel en dat vele jaren voor de kinderen het sein is geweest om naar bed te gaan (al was dat niet het doel der instelling) zal dus vervallen. Men behoeft niet van behoudenden aard te zijn om het noodelloos afschaffen van dergelijke oude gebruiken te betreuren. Die tijdschoten zijn van zeer ouden datum. Het staat vast, dat het morgenschot van vóór 1785 dagteekent en dat in 1810 het avondschot reeds was ingesteld. Het middagschot werd door den Gouverneur a. i. de K a n t e r in December in 1838 voorgeschreven „ter regeling van den juisten tijd". Er bestonden te Paramaribo n.l. geen openbare klokken.

Het ochtendschot, dat om 5 uur valt, is voor de bevolking het sein om op te staan. Afschaffing hiervan zou zonder twijfel het maatschappelijk leven verlaten, d. i. later maken. Bij gunstigen wind wordt dit schot gehoord tot op Bergendal aan de Boven Suriname en Berlijn in de Boven Para. Ook voor de plantages aan deze rivieren heeft het schot dus zijn nut.

In 1867 trachtte de commandant van het wachtschip — dat de schoten lossen moest — het morgenschot afgeschaft te krijgen. Gouverneur v a n S i j p e s t e i j n, die de bevolking door en door kende, was daarvoor niet te vinden en besliste, dat de d r i e schoten b i j v o o r t d u r i n g zouden worden gelost. Dat bleef zoo tot in October 1906 toen Gouverneur I d e n b u r g het morgen- en het avondschot afschafte. De bevolking was daarover alles behalve gesticht. De Koloniale Staten namen de zaak ter hand en den 14en November vielen de schoten weer, nadat men ze in 14 dagen niet gehoord had. Sedert 1834 valt er van het Fort Zeelandia op den oudejaarsnacht om 12 uur een schot.

Wij ontleenen deze gegevens aan een artikel van den heer F. O u d s c h a n s D e n t z te Paramaribo.

Onder gouverneur v a n A s b e c k is het gepeuter aan die tijdschoten weer begonnen. Men noemt den wensch tot afschaffing daarvan misschien nog wel „vooruitstrevend" of zoo iets. Het avondschot is reeds afgeschaft. Het is te hopen, dat Gouverneurs voortaan hun handen afhouden van nuttige instellingen. Zien zij niet dadelijk het nut in, dan is daarin geen reden tot afschaffing gelegen, maar een vingerwijzing om te trachten de zaak te leeren begrijpen.

***

Als teekenend voor de maatschappelijke verhoudingen, die in Suriname bestaan, knippen we uit d e S u r i n a a m s c h e B o d e van 17 Mei een zinnetje uit een artikel, gewijd aan wijlen den heer T. L i b e r t a d o r E l l i s, wiens overlijden wij in ons vorig nummer gemeld hebben: ......„We hebben gemeend een en ander te moeten zeggen, dat voor eene richtige beoordeeling van het doen en laten van den overleden collega, wiens b r u i n e kleur hem in den weg stond om e c h t collegiaal met onzen red. uitg. om te springen, niet mocht ontbreken"......

De redacteur-uitgever van d e S u r i n a a m s c h e B o d e noemt zich iemand van het „Ethiopische ras", Des heeren Ellis' bruine kleur stond dus een echt collegiaal omgaan met iemand die zwart is in den weg! De kleurlijn schijnt al zeer grillig getrokken in Onze West.

***

In hetzelfde blad vinden wij, dat de Chineesche Regeering aan „geestverwanten" in Suriname de nieuwe vlag enz. in beeld en een 750-tal medailles als onderscheidingsteeken heeft toegezonden.

„Een goede inval" noemt het blad deze bezending.

***

Over de openingsrede van den Gouverneur waarvan wij in ons vorig nummer den aanhef mededeelden, is D e W e s t van 16 Mei slecht te spreken.

„Het stuk — aldus het blad — treft alleen door zijn onbeduidendheid en door het volslagen ontbreken van maatregelen, die urgent zijn om de kolonie voor verdere inzinking te behoeden".

Waar de gouverneur zegt, dat hij met „moed" de toekomst tegemoet gaat, kan D e W e s t dit onderschrijven. Het blad blijft het volste vertrouwen stellen in de toekomst der kolonie...... mits onder een bestuur dat weet, wat zijn taak is.

Ook onderschrijft het blad geheel den wensch door den gouverneur uitgesproken, dat het Emancipatiefeest een omkeer teweeg moge brengen in de heerschende opvattingen betreffende den arbeid. Waarmede natuurlijk bedoeld is, dat de afkeer die bestaat voor landbouwarbeid, moge plaats maken voor liefde voor dien arbeid, en voor het inzicht, dat de bevolking allerminst gebrek behoeft te lijden, als zij zich met ernst wil toeleggen op het verkrijgen van de schatten, die moeder aarde zoo mildelijk schenkt.

***

In hetzelfde blad vinden wij de mededeeling, dat de Dutch West Indian Coco nut Company een terrein van 500 H.A. in erfpacht heeft aangevraagd aan den linkeroever der Marowijne, nabij Galibi. De plek, vlak aan zee, lijkt ons uiterst geschikt voor

HAAGSCHE KUNSTHANDEL
119 NOORDEINDE 119.
Ruime sorteering GRAVUREN, in zwart en artistique hand gekleurd. ETSEN, AQUARELLEN en TEGELS van de goedkoope tot de duurdere soorten.
GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË bij aankoop vanaf f10.—.

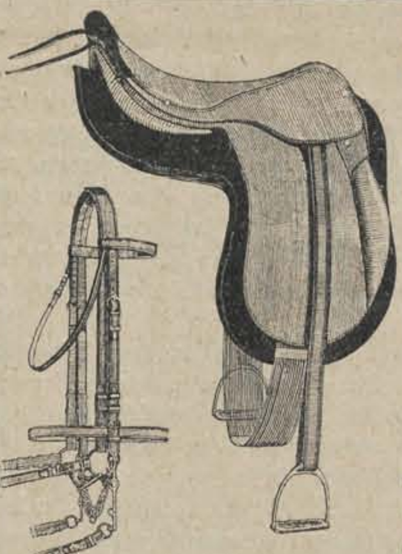
MAILKOFFERS.
DEKSTOELEN.
HANGMATTEN.

H. W. v. BRAKEL & Zn.
HOFSMEDEN
PIET HEINSTR. 15 - TELEPH. H. 1767
FABRIEK VAN STIJLHAARDEN

INSTITUUT VOOR MEISJES
EXTERNAAT — BEPERKT INTERNAAT
KRONENBURGERSINGEL 2 en 4 NIJMEGEN (HOLLAND)
School- en Pensiongeld internaat f 800.—
Met inbegrip der vacanties . . . f 1000.—
De Directrice: A. J. NELOK.

ONDER DEN SINT MAARTEN
— WONINGINRICHTINGEN —
J. A. POOL - INGENIEUR - HAARLEM
AMSTERDAM DEN HAAG ROTTERDAM
10 ROKIN KNEUTERDIJK 2A WIJNHAVEN 110

F. W. VAN WIJK = DAMES-KLEERMAKER.
Tollensstraat 118. - Teleph. 3235.
Speciaal adres voor:
PLUCHEMANTELS, BONTMANTELS
- en TAILOR-MADE COSTUMES -
NAAR MAAT.

VERWEEGEN & KOK
Hoogstraat 23
DEN HAAG
Kalverstraat 88—90
AMSTERDAM
COMPLETE
Harnachementen
voor Ned.-Indië
Geïllustr. Prijscourant wordt op aanvraag gaarne toegezonden ::

MAISON DE BONNETERIE
DEN HAAG 42 SPUISTRAAT 42
Grootste Sorteering
BLOUSES, PEIGNOIRS, COSTUMES- en ONDERROKKEN, KOUSEN, HANDSCHOENEN

de kokosnootcultuur. Ver het binnenland in schijnt de kokospalm niet te gedijen.

In verband met deze aanvraag schrijven wij uit Prof. van Blom's Gids-artikel „De Pisangs van de West" (zie ons vorig nummer) dit stukje over:

„Dan was en is er, vooral in Coronie, cultuur van kokosnoten. Zij zou in deze zeer globale schets wat haar beteekenis voor het economisch leven en met name voor den uitvoer van Suriname in 1913 betreft, nauwelijks vermelding waard zijn, ware het niet, dat er in deze cultuur misschien een toekomst ligt, grooter dan tot nu vermoed. Ik stel de vraag, maar beantwoord haar niet. Doch ze te stellen wil ik niet nalaten, nadat een goed kenner van Onze Oost, van haar buitenbezittingen in de eerste plaats ze mij voorlegde. Er is overeenkomst, betoogde hij, tusschen Suriname en vele afgelegen eilanden met weinig arbeidskrachten in Indië; aan den grond stelt de klapper geen hooge eischen, zij vergt weinig arbeid en ook de bereiding van copra is, gezien dat men in Indië verhandelt voor hooge prijzen, zeer eenvoudig, terwijl men van deze grondstof voor allerlei vetproducten haast niet genoeg kan brengen op de wereldmarkt en de vrachten niet hoog loopen".

De Dutch West Indian coconut Company zal wijs handelen, als ze eenige ervaren kokosnootplanters op Coronie voor hare onderneming aanwerft.

***

Zooals wij verwacht hadden, blijven de reisbrieven van mevrouw Wijnaendts—Francken in de Surinaamsche pers niet onbesproken. In de West van 16 Mei komt de heer Ch. J. Oostburg op tegen het verslag, dat mevr. W.—F. geeft van haar bezoek aan de Annieschool. Het trof ons bij het lezen van den reisbrief reeds, dat mevr. W.—F. de school niet heeft bezocht in gezelschap van den Inspecteur voor het onderwijs, die haar alle inlichtingen had kunnen geven, maar, als we ons goed herinneren, in gezelschap van den Gouverneur, die waarschijnlijk zelf voor de eerste maal deze school voor kinderen van Britsch-Indiërs bezocht. Juist op deze school nu ontmoet men bij het onderwijs uit den aard der zaak zeer eigenaardige bezwaren, die de Inspecteur — hetzij met allen eerbied voor den Gouverneur gezegd — beter kent dan Zijne Excellentie.

Curaçao.

Den 13den Mei j.l. werd met de gebruikelijke plechtigheden te Willemstad de zitting van den Koloniale Raad 1913—1914 geopend. Ten opzichte van de bij die gelegenheid door den Gouverneur uitgesprokrn rede merken we op, dat op de benedenwindsche eilanden, zooals periodiek zich dit verschijnsel herhaalt, zoolang de geschiedvorscher kan nagaan, ook wederom in 1912 een tijdperk van zeer langdurige droogte is voorgekomen.

De gevolgen daarvan zijn dan ook wederom een gedeeltelijke mislukking van de uitgoefende culturen geweest. Ter leniging van de onstane nooden in de buitendistricten werd in zoo ruime mate financieele steun van uit Nederland gezonden, dat aan het in ons nummer van 5 Juni medegedeelde bedrag van circa 17000 gulden overschot, de bestemming van een ondersteuningsfonds kan worden gegeven.

Dat overigens 1912 niet ongunstig voor de kolonie was, moge blijken uit de volgende aanhalingen uit de genoemde rede:

„De verhouding tusschen onze kolonie en de naburige republieken was steeds vriendschappelijk.

Voor handel en scheepvaart was het afgeloopen jaar niet ongunstig.

En in- en uitvoer namen beduidend toe.

Ook het vreemdelingenverkeer werd grooter; vooral doordat de booten van de Campania de Navegacion fluvial y costanera de Venezuela, die van La Guayra en Maracaïbo varen, Curaçao in haar vaarplan opnamen, wat hier voor de winkels een niet onbelangrijk voordeel opleverde, doordat er meer koopers kwamen.

De omzet van steenkolen steeg van 34.000 tot 50.000 ton; wat zeker een verblijdend verschijnsel mag heeten, vooral omdat het zijn oorzaak daarin heeft, dat er meer stoomschepen hier geregeld kolen komen innemen.

Doordat de handel van Europa en Amerika op Venezuela en Columbia voortgaat met meer en meer zijn weg over Curaçao te nemen, was het zeilvaartverkeer met de kust levendig.

In 1912 werd hier de kiel gelegd voor vier nieuwe schoeners.

Voor de hoedenindustrie was het afgeloopen jaar gunstiger dan ooit.

Er werd uitgevoerd voor ruim 754.000 gulden aan hoeden, wat vooral in dit droge jaar een zegen voor de bevolking mocht heeten.

Alles wijst er op, dat deze industrie nog tot veel grooter bloei en ontwikkeling kan worden gebracht.

Eenigszins vreemd deed ons aan de mededeeling:

„Door een regeling, die er tusschen den heer Godden en de meeste aandeelhouders van de Maatschappij Santa Barbara werd getroffen, werd de zoogenaamde Santa Barbara-quaestie tot een bevredigende oplossing gebracht".

Van de zijde van belanghebbenden toch vernamen we, dat de oplossing, waartoe het Hof van Justitie op Curaçao heeft medegewerkt, een allesbehalve bevredigende is geweest, d.w.z. voor belanghebbenden zelf. Hun aandeelen, die voorheen een handelswaarde hadden van f 3000 en meer, zijn na de z.g.n. regeling òf aflosbaar geworden met f 501.— òf onder bijbetaling van f 500.—, binnen zekeren tijd, inwisselbaar tegen aandeelen van een der nieuw opgerichte maatschappijen!

Dat de exploitatie van de rijke phosphaatmijn binnenkort hervat zal worden, achten ook wij in het algemeen belang zeer wenschelijk. Of dit niet mogelijk zou zijn geweest zonder benadeeling van de oude aandeelhouders, durven we niet te beslissen, we betreuren het echter wel.

De Curac. Courant van 16 Mei bericht:

„De geruchten, welke hier in omloop waren omtrent het epidemisch voorkomen op Aruba van een besmettelijke ziekte, welke overeenkomst zou vertoonen met die, te Santa Marta (Columbia) heerschende, kunnen beslist worden tegengesproken.

Volgens een door den Gouverneur op 13 dezer ontvangen radiotelegram van den Gezaghebber van Aruba is uit een officieel ingesteld onderzoek gebleken, dat er absoluut geen sprake is van besmettelijke longontsteking, noch van eenige andere verdachte ziektegevallen op Aruba".

In hetzelfde blad troffen we de mededeeling aan, dat op den 12n April j.l., op het eiland Saba, in den ouderdom van bijna 63 jaar is overleden, de heer Thomas Holm, sedert 1896 landraad (lid van den Raad van politie) aldaar. De overledene heeft zich, sedert hij het zeemansleven vaarwel gezegd heeft, zeer verdienstelijk op genoemd eiland gemaakt. Als landraad heeft hij verscheidene malen de betrekking van gezaghebber waargenomen, en in bijna elke commissie, die er door het Gouvernement benoemd werd, had hij zitting. Zijn heengaan zal op het eiland ten zeerste gevoeld worden, want telkens als het verstoken was van de diensten van een geneeskundige, hetgeen maar al te dikwijls het geval was, stond hij gereed, met de ondervinding, die hij ook op dit gebied had, zijn medeburgers, zooveel in zijn vermogen was, te helpen.

In „El Imparcial" van begin Mei komt een bericht voor, waaruit is op te maken, dat in Venezuela de voordeelen, welke Curaçao behaalt met de stroohoedenindustrie, waarvoor de grondstof, het stroo, een Venezolaansch product is, de aandacht trekken en men daar te lande goed zoude doen het vlechten van hoeden eveneens te bevorderen. In de kolonie schijnt eenige vrees te bestaan voor nadeeligen invloed van eventueel te ontstane concurrentie. Onzes inziens is dat gevaar niet groot, integendeel zijn wij van meening, dat, altijd natuurlijk binnen zekere grenzen, een grootere productie der algemeene bekendheid en daarmede het gebruik vrij aanmerkelijk kan doen toenemen. Het is ons bekend dat een van de factoren, waardoor de hoedenindustrie nog niet die vlucht neemt als wel mogelijk zou zijn, juist daarin gelegen is, dat niet geregeld voldaan kan worden aan gegeven of gewenschte bestellingen.

Aan de Amigo di Curaçao van 17 Mei ontleenen we nog het volgende:

Schottegat.

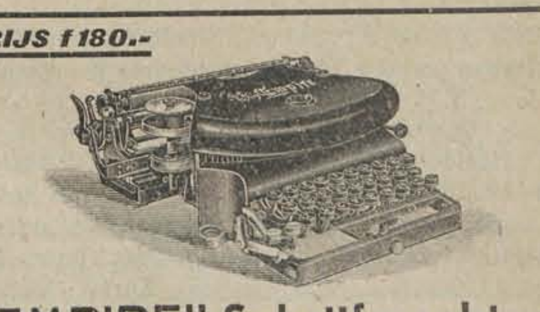
Gretig gebruik makend van de vriendelijke uitnoodiging der heeren Madaro, zijn we Maandag weer eens een kijkje gaan nemen. Het werk vordert zienderoogen. De palen zijn nu alle ingeheid, op een 20-tal na, die te kort waren en eerst nog verlengd moeten worden. Voor een groot gedeelte zijn de koppen der palen reeds door ramen van cement met elkander verbonden en laten van boven een geruite oppervlakte zien. Hierover wordt nu binnenkort de

Hillmer & Co.
Noordeinde 58. Telef. 1667.
PIQUÉ HEMDEN
f 2.75, f 3.50, f 4.—, f 4.50.
ENGELSCHE HEMDEN
steeds de nieuwste Dessins
van af f 2.50.
Rijke keuze DASSEN.
Gemaakte en Zelfbinders.

LIBERTY
VRAAGT FRANCO STALEN VAN
ONVERSCHIETBAAR KATOEN
VOOR BLOUSES, JAPONNEN & KINDERJURKEN 78% BREED
IN 20 FRAAIE KLEUREN
Fl. 0.85 PER MTR
EENIGE VERTEGENWOORDIGERS IN NEDERLAND
METZ & Co HOOGSTRAAT 10 'S GRAVENHAGE
EN LEIDSCHESTRAAT AMSTERDAM

BOUWT
OP
„Oud-Wassenaer",
„Groot-Hæsebroek"
- of „De Pauw". -
Inlichtingen te bekomen bij de bekende
: Kantoren. :

PRIJS f 180.-

„EMPIRE" Schrijfmachines
met zichtbaar schrift.
Generaal-Vertegenwoordiger voor NEDERLAND:
A. E. LEO
279 BEEKLAAN - DEN HAAG.

Schoenleesten naar maat.
EENIG ADRES voor Nederland.
„Het nut van individueele leesten wordt door iederen voetspecialiteit erkend en als onmisbaar aanbevolen".
Voor Indië speciale bewerking.
G. J. VAN DEN BERG Jr.
De Carpentierstraat 4 - DEN HAAG.

vloer gelegd van gewapend beton. De rollen stevig ijzergaas liggen al klaar om uitgespannen te worden en vol gegoten met een compacte massa van cement, kiezel en zand. De formule tot samenstelling dezer massa is A. B. C., wat beteekent Aruba, Bonaire en Curaçao. Aruba levert namelijk het beste zand, Bonaire het kiezel en Curaçao het cement.

't Is 'n lust alles daar zoo in volle actie te zien! Men ziet het den werklui aan, dat ze er trotsch op zijn aan dit groote werk mee te mogen arbeiden.

Later zeggen ze natuurlijk: „Die kade heb ik gelegd".

Het blad hoopt, dat alles zoo goed zal blijven vlotten, dan komt de kade nog voor Augustus klaar.

Suppletoire begrooting Curaçao.

MEMORIE VAN ANTWOORD.

De minister zet uiteen, dat er voorshands geen aanleiding aanwezig is om ten aanzien van de St. Anna-baai uitvoering te geven aan de door de commissie voor de handelspolitiek verder aanbevolen voorzieningen.

Zoodra een nadere verbetering noodig mocht blijken, zal daartoe niet worden overgegaan dan na overleg met eene commissie in Nederland.

Ter zake van de bekende subsidie-quaestie voor het bijzonder onderwijs merkt de min. op, dat het opperbestuur door zelf te regelen gebruik maakt van een bij de wet uitdrukkelijk toegekende bevoegdheid.

Het is dus de wet, die ten deze de autonomie der kolonie heeft beperkt. Voorts merkt de min. nog op dat er geen sprake van is, dat het bijzonder onderwijs in de kolonie een winstgevend bedrijf zou kunnen opleveren.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Verhoogde actie op onderscheiden gebied. Door Arabieren te Soerabaja, leden van de Sarikat Islam, is in de kampementstraat aldaar een toko opgericht, de „Boeah Karoekoenan". Een kapitaal van f 10000 is daartoe bij elkaar gebracht, dat verdeeld is in 2000 aandeelen van f 5.—. De toko zal door Arabieren beheerd worden.

Ook zal te Soerabaja een Arabische school worden gesticht. Een rijke Arabier heeft daarvoor reeds een stuk grond afgestaan ter waarde van f 5000.—. Een ander heeft f 15000 beschikbaar gesteld voor den aankoop van een huis. Anderen zullen bijdragen in de overige kosten.

De Sarikat Islammers, die te Buitenzorg op audiëntie bij den Gouverneur-Generaal zijn geweest, gingen, terugkeerende te Bandoeng, den heer Van Kol opzoeken, die daar juist vertoefde. Zij moeten daar, volgens de Pewarta Soerabaja, vergaderd hebben om een nieuwe vereeniging op te richten, in aansluiting met de Sarikat Islam. De naam, dien aan deze vereeniging gegeven zal worden, is nog niet bekend.

Niet aangesloten bij de Sarikat Islam is, volgens de Perniagan, een geheime vereeniging, die onder den naam van „Darmo Atmogo" te Solo is opgericht.

Volgens de Bintang Soerabaja is het Inlandsch personeel van den pandhuisdienst aldaar voornemens om een nieuwe maatschappij op te richten, de „N.V. Handelmij. Boemipoetera", met een kapitaal van f 25000 in aandeelen van f 5.—. Hoofddoel is een eigen drukkerij te bezitten.

Ook heeft zich te Bandong een bond van Inlandsche landsdienaren gevormd, waarvan het voorloopig bestuur als volgt is samengesteld: Raden Soeria Nata Panckas, patih; Raden Karta Madinda, wedana Goenoeng Parang; Raden Soeria Mihardja, djaksa; Raden Prawira Koesoema, assistent-wedana Tjiambar; Raden Nata Legawa, assistent-wedana Soekaradja; Mas Karta Brata, hoofdonderwijzer aan de 1e klas school.

Aan het bestuur wordt toegevoegd een commissie van bijstand, waarin Europeanen zitting hebben (Pembrita Betawi). De vergadering, waarin tot oprichting van dezen Bond besloten werd, werd bijgewoond door de heeren T. J. Lekkerkerker, Mr. Lips en R. S. Martens.

Hetzelfde blad deelt mede, dat te Batavia is opgericht een cursus (school) voor de opleiding van Inlandsche vroedvrouwen onder leiding van Dr. A. C. de Kock te Kebonsirih. Vrouwen en meisjes van den leeftijd van 18—30 jaar, die lezen, schrijven en rekenen kunnen in de Maleische taal, mogen daaraan deelnemen.

De cursus zal met 1 Juni van dit jaar met zes leerlingen aanvangen en zal twee jaren duren. Onderwijs, kost en inwoning zijn gratis. Deze zaak behoeft wel geen verdere aanbeveling, zegt het blad.

De Pantjaran Warta meldt, dat Raden Atmodirono, architekt te Semarang, een cursus geopend heeft voor de opleiding van opzichters en architekten bij den Waterstaat en 's Lands Burgerlijke Openbare Werken. De N.-I. Spoorwegmij. heeft daarvoor een subsidie van f 500 's jaars gegeven. De Semarang—Java en de Semarang—Cheribon Stoomtrammij. hebben jaarlijks elk f 300 toegezegd. Hij denkt ook een subsidie van het Gouvernement te zullen krijgen.

Verder is de volgende reeks kleine vereenigingen en tokos tot stand gekomen:

Te Pesapen (Soerabaja) de waroeng: „Sri Noto", met een kapitaal van f 510.—.

Toko: „Dadi Roekoen" te Sidoardjo.

Id. „Among Soedarmo" te Tjandi (Sidoardjo), met een kapitaal van f 3000 in aandeelen van f 1.— (Pewarta Soerabaja).

Id. „Sido Madjoe" in de kampong Grogol (Soerabaja) met een kapitaal van f 510.—.

Toko: „Toeloeng Menoeloeng" in de kampong Pengampen (Soerabaja), met een kapitaal van f 5000 in aandeelen van f 2.50.

Waroeng „Redjo Oentoeng" in de kampong Bagong (Soerabaja) met een kapitaal van f 1000 in aandeelen van f 2.50.

Toko: „Redjo Oentoeng" te Goebeng (Soerabaja) met een kapitaal van f 1000 in aandeelen van f 2.50.

Id. „Mardi Oetomo" in de kampong Trmbokgede (Soerabdja) met een kapitaal van f 1250 in aandeelen van f 2.50.

Id. „Sarikat Tjahja Permata" te Pasoeroean, met een kapitadl van f 5000 in aandeelen van f 1.—.

Id. „Roekoen Oetomo" te Kertosono, met een kapitaal van f 5000 in 100 aandeelen van f 10, 200 van f 5, 400 van f-2.50 en 2000 van f 1.—.

Id. „Djojo Moeljo" in de dessa Alkmaar (Bangil) met een kapitaal van f 1000 in aandeelen van f 1.—.

Id. „Poespito Oetomo te Flaga Bendoeng (Grisee) met een kapitaal van f 1201 in aandeelen van f 1.—.

Id. „Sami-toko" te Kalipoero (Banjoewangi), met een kapitaal van f 2500 in aandeelen van f 2.50.

Id. „Lestari Moeljo" te Ngoro (Djombang), met een kapitaal van f 2010 in aandeelen van f 2.50.

Id. „Eklas Asih" te Toeloengagoeng, met een kapitaal van f 5000 in aandeelen van f 2.50.

Id. „Djawi Ngaling" op de suikerfabriek Ketanen (Modjokerto), met een kapitaal van f 1000 in aandeelen van f 1.—.

Te Goebeng (Soerabaja) heeft een Inlander een stuk grond gekocht voor de oprichting van een hotel, waarvan de kosten op f 800.000 geraamd worden. Een te vormen maatschappij zal de zaak verder ten uitvoer brengen (Pantj. Warta).

Serikat Islam. Geweldig is overal de beweging — alzoo hetzelfde blad — zoowel ten goede als ten kwade, door de Sarikat Islam in het leven geroepen. De Inlandsche Christenen gevoelen zich niet veilig, zij willen zich nu ook meer aaneensluiten. Een Christenbond is opgericht. Op de beide Pinksterdagen zijn daartoe propagandavergaderingen gehouden geworden onder leiding van de heeren Mas Poertjojo, landbouwmantri, en J. Mattheus Jr. De bond omvat alle Inlandsche Christenen van Soerabaja, Modjowarno, Malang en Kediri. Volgens de Bintang Soerabaja heeft Mas Wirjodermo, hoofdgoeroe van Modjowarno, een werkzaam aandeel gehad in de vorming van dezen Bond. Naar verluidt zou de Sarikat Islam de Inlandsche Christenen willen dwingen weer tot den Islam terug te gaan. Behalve deze Christenbond is tot stand gekomen de vereeniging „Boedi Waloeijo", welke elken Zondagavond samenkomsten houdt. Het bestuur bestaat uit: Petrus, een Indo-Chinees, kassier op de suikerfabriek Toelangan, als president. Twee adviseurs: Soemoredjo, loerah van genoemde dessa en Sri Atmodjo, laborant op bedoelde fabriek. Eén Secretaris, Boendjamin. Drie commissarissen: Bok Ngarimin en Bok Soemoredjo (voor de vrouwenafdeeling) en Roepijan, laborant op dezelfde fabriek (voor de mannenafdeeling). Een kassier: Bok Ngarimin. Deze vereeniging telt zoo-

BOEKHANDEL - KUNSTHANDEL
LEESINRICHTING VAN BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN
DE GROOT & DIJKHOFFZ
voorheen A. VAN HOOGSTRATEN & ZOON
PLAATS 27 - TEL. 2252 - DEN HAAG
LEVERING VAN SCHOOLBOEKEN VOOR ALLE INRICHTINGEN VAN ONDERWIJS

Gebr. P. H. CAMINADA
LANGE HOUTSTRAAT 3
HAAG - Telefoon 713
SPECIAAL ADRES VOOR ALLE OPTISCHE ARTIKELEN, BRILLEN, KIJKERS, ENZ.
AANLEG EN ONDERHOUD VAN ELECTR. LICHT- EN SCHELGELEIDINGEN.

RIPPEN
PIANOHANDEL
PIET HEINSTRAAT 42
ELANDSTR. 17 TEL. 4683
VERHUREN STEMMEN

HEINEKEN'S
Glazenwasscherij
STOOM JALOEZIEËN- en ROLLUIKENFABRIEK
Fabriek v. Geschilderde GORDIJNEN
in meer dan 500 dessins.
„Klenus" Stofzuig-Machine.
HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS
's-GRAVENHAGE
Kettingstraat no. 6 TELEFOON :-: 2478.^r :-:

Mad.^elle P. C. BIEKART
HOOGE WAL 5.
Costumes Tailleur
Mantels Blouses

VACANT

wel mannelijke als vrouwelijke leden. Zoo ook de „Sroijo Waloeijo", een handelsvereeniging, met Petrus voornoemd1 àls Directeur, Sriatmodjo boekhouder, Admin, Bok Ngarimin en Boendjamin als commissarissen. De „Sroijo Antoko Toelangan", een vereeniging voor hulp bij overlijden met Soemoredjo als president, Petrus secretaris, Sriatmodjo commissaris, Boendjamin 1e klassier en Bok Ngarimin 2e kassier. De „Margo Harsojo", een handelsvereeniging te Modjowarno, kreeg in het bestuur de volgende aanvulling. De heer J. Mattheus Jr. wd. redacteur van de Bintang Soerabaja, werd adviseur. Mas B. Dr. Ismail, Raden Dr. Djojokoesoemo en Pa Sapoerbo, een zeer gezien en vermogend landbouwer in de dessa Bongsoredjo, werden commissarissen. De wedono van Bareng trad als beschermheer op.

Het gerucht, dat een Christelijke drukkerij te Soerabaja zal worden opgericht, neemt vaster vorm aan. De noodige bestellingen zijn reeds uit Europa gedaan. Iemand, wiens naam nog niet genoemd wordt, moet daarvoor reeds f 50.000 beschikbaar gesteld hebben (Pewarta Soerabaja).

Het Leger des Heils te Semarang heeft voor het op te richten hospitaal voor ooglijders van de Cultuurmij. der Vorstenlanden f 2500 ontvangen. Door tusschenkomst van de „Locomotief" werd tot dusverre f 656.65 verkregen.

Het Ned. Onafhankelijkheidsfeest. Eigenaardig is het, dat de Inlandsche pers nu bijna algemeen vol lof is over de N.-I. Regeering, de weldaden van het Koninkrijk der Nederlanden onder het zegenrijk bestuur van H. M. Koningin Wilhelmina. Verheugd is Indië als 't ware onder Nederland's driekleur te mogen staan. Uitdrukkingen als de volgende komen herhaaldelijk voor: „tanah aer kita poela Djawa soeda beratoes ratoes taoen poela di bawah sajap keadilan dan perlindoengannja karadjaan Nederland" (Bintang Soerabaja). „Sambil meinget peroentoengannja kita bangsa Boemipoetra selama di pajoengin oleh bandera tigawarna" (Bintang Soerabaja). „Berataoes ratoes tahon terkibar bandera blanda di tanah Djawa" (Pantjaran Warta). Enz. Wij zullen — alzoo de Bintang Soerabaja en de Pantjaran Warta — een meer menschwaardig bestaan krijgen, door meer onderwijs en ontwikkeling. Wij voelen ons daardoor gesnoerd aan Nederland. Wij moeten deelnemen aan de onafhankelijkheidsfeesten, onze instemming op alle wijzen betuigen. Het bestuur van de Sarikat Islam moet deze zaak nu ook eens aanpakken. Sarikat Islam en Boedi Oetomo hebben hun ontstaan aan de politiek van Nederland te danken. Zij zijn de twee armen van den vlaggestok, waaraan Nederland's vlag wappert. Wij zijn seneng onder deze vlag. In 't kort wordt voorts de geschiedenis van Nederland's roemrijk verleden aan de lezers verteld; en naar aanleiding van het geschrijf der Indische bladen in den laatsten tijd tegen de Sarikat Islam, vervolgt de Pantjaran Warta aldus: De Inlanders hebben te veel eerbied en liefde voor H. M. de Koningin dan dat zij zich schuldig zouden willen maken aan dingen, waarvan de tegenpartij ons (de Sarikat Islam) beschuldigt of waarmede zij ons verdacht tracht te maken. De Inlanders zijn de zegeningen, de weldaden van het Nederlandsch Bestuur over Indië niet vergeten. Ook hoogstaande en ontwikkelde Inlanders zijn lid van de Sarikat Islam, die heel goed weten en begrijpen, wat wij van het Gouvernement gekregen en nog te verwachten hebben. Indien het werkelijk zoo ver mocht komen, dat deze vereeniging onrust, tweedracht en vijandschap veroorzaakte, zouden toch die verstandige lieden zich in de eerste plaats van haar afscheiden. Laten de Inlandsche hoofden, van den hoogste tot den laagste, lid worden van de Sarikat Islam, teneinde het bestuur te overtuigen van onze goede bedoelingen. Indië is mooi geworden door het Hollandsche gouvernement; dit waardeeren wij. En zouden wij nu daarom willen medewerken om verwoestingen aan te richten? Neen, nogmaals neen. In geval van oorlog met een andere mogendheid zouden wij ons aan de zijde van Nederland scharen. Elders in hetzelfde blad wordt den Hollanders den raad gegeven om ook maar lid te worden van de Sarikat Islam, maar natuurlijk eerst tot den Islam zelf over te gaan, als zijnde de beste controle op de handelingen van deze Vereeniging.

Intusschen gaat de Sarikat Islam voort met nieuwe leden aan te nemen en nieuwe afdeelingen te vormen. In Blora (Rembang) telt deze vereeniging reeds meer dan 400 leden. Zoodra het aantal tot 500 is geklommen, zal de afdeeling tot stand komen. Beweerd wordt, dat het dobbelen ter hoofdplaats onder de Inlanders sterk verminderd is, sedert velen tot de Sarikat Islam zijn overgegaan. Daarentegen wordt beweerd, dat daar de volgelingen zich gereed moeten houden voor een mogelijken strijd. Gezinspeeld wordt op den oorlog, waarin Turkije gewikkeld was (Bintang Soerabaja). Te Madioen worden de inlanders, die niet tot de Sarikat Islam toetreden, als niet-Mohamedanen beschouwd. Zelfs een hadji, die geen lid was, werd als zoodanig beschouwd. Men zegt, dat het bestuur van de Sarikat Islam aldaar een „wedono-Sarikat Islam" heeft aangesteld, en dat later ook de benoeming van een „patih-idem" zal volgen (Bintang Soerabaja). De djaksa van Ngandjoek kwam te Kertosono een vergadering van de Sarikat Islam leiden. Door honderden lieden werd hij van den trein gehaald. In optocht, te paard, ging de stoet naar de vergaderzaal. De Inlanders waren in 't wit gekleed en hadden roode mutsen op (Pewarta Soerabaja). In Pekalongan doet de pangoeloe van Soeba alle moeite, met succes, om leden voor de Sarikat Islam aan te werven. Aan de bevolking werd medegedeeld, dat het den Soesoehoenan van Solo zeer aangenaam zoude zijn, indien velen tot deze vereeniging toetraden (Pewarta Soerabaja). In de dessa Tegaloeming (Indramajoe) overleed een Javaansche vrouw. Haar man ging met een paar mannelijke familieleden naar den loerah, om dezen van het overlijden kennis te geven en te verzoeken den Imam (dorpsgeestelijke) naar hrt sterfhuis te zenden. Loerah en Imam weigerden niet alleen, maar verboden andere dessagenooten om te komen helpen, omdat de man geen lid van de Sarikat Islam was. Hij bleef toen volharden om geen lid te worden, en klaagde lorah en imam bij het bestuur aan. Men zegt, dat zij voor de rol getrokken werden. De imam kreeg een maand en de loerah werd ontslagen (Pewarta Soerabaja). In Koeningan (Cheribon) werd een afdeeling van deze vereeniging opgericht, die zich daar bij een bestaande Vereeniging „Islamiah Koër" aansloot (Perniagan).

Raden Mas Tirtoadisoerjo, gewezen redacteur van de Medan Prijaji, op wiens initiatief de Sarikat dagang Islam tot stand is gekomen, is reeds naar Ambon vertrokken om daar zijn straf, wegens smaadschrift, te ondergaan. De vrouw, die hij te Buitenzorg achterlaat, wordt gedurende dien straftijd met een onderstand van f 15 's maands uit de kas van het Centraal Comité van de Sarikat Islam gesteund (Bintang Soerabaja).

WAT DE CHINEES VERTELT.

Betreffende de Sarikat Islam. Ook de Chineesch-Maleische pers is vol over de verrichtingen dezer vereeniging. Aanvankelijk hebben wij ons — alzoo de Pewarta Soerabaja — over de oprichting er van verheugd, haar als een blijde gebeurtenis voor het Javaansche volk begroet, waarvan ook wij, Indo-Chineezen, ons voordeel zouden kunnen trekken. Wij konden samen gaan op den weg van vooruitgang en ontwikkeling, want jaren lang zijn wij, Javanen en Chineezen, immers samen in de verdrukking geweest. De tijd zal nu aan kunnen breken, dat wij beiden meer als menschen behandeld worden. Maar helaas, de Javanen hebben ons in onze verwachtingen teleurgesteld. In plaats van samen te willen gaan, hebben zij zich tegen ons gekeerd. Voor een korten poos tot bedaren gebracht, worden de hartstochten nu weer ontketend; de strijd dreigt opnieuw en nog feller aangebonden te worden. Van de Javanen hebben wij niets goeds meer te verwachten. Wij hebben ons te verdedigen en hopen daarin krachtig door het Nederl. Bestuur gesteund te worden. Intusschen gaat de Sarikat Islam voort nieuwe leden aan te nemen niet alleen, maar vergaderingen worden gehouden, om nieuwe leden aan te werven; de menschen worden opgezichŧ om lid te worden. Den assistent-wedono van Koepang (Soerabaja), die op last van het bestuur een vergadering van de Sarikat Islam bijwoonde, werd door de aanwezigen duidelijk te kennen gegeven, dat hij er niet bij behoorde en

1ste Rotterdamsche
Maatschappij van verzekering op het leven
Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam.
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.
Levensverzekering
in elken vorm.
Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië
te SOERABAIA.

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149.
VLEUGELS. PIANO'S. KUNSTSPEL-PIANO'S. ORGELS.
VERHUUR.
PIANO's van f 5.— p.m. of f 50.— p.j. af.
VLEUGELS „ - 8.— „ „ - 80.— „ „
REPARATIE. STEMMEN.
RUIL.
Afd. Gebruikte Instrumenten.
SPECIALE INRICHTING voor de voor het GEREEDMAKEN TROPEN.

WAROONG DJAWA
INDISCH RESTAURANT
à la Carte
Kortenaerkade 10 - DEN HAAG.
TELEPHOON No. 4882.
Dagelijks geopend van 12—7 uur. Voor uitzending wordt f 0.25 bestelloon gerekend, tenzij afgehaald.

DE WEKKER
HEULSTRAAT 2-18
ONTVANGEN:
de Gegarneerde en
Ongegarneerde Hoeden
in alle prijzen

Au Corset Français.
DEN HAAG — PRINSESTRAAT 98 — Telefoon 5546.
LEIDEN — VISCHMARKT 7 — Telefoon 11.
= CORSETTEN OP MAAT. =
W. J. M. FREDERIKS — Corsetière.

P. VAN DEN BRUL.
AMSTERDAM. DEN HAAG. HOORN. LEEUWARDEN.
HEEREN- EN JONGENSKLEEDING.
KLEEDERMAKERIJ VAN DEN EERSTEN RANG.

maar moest vertrekken. Hij verkoos echter niet weg te gaan. Toen zij op hem aandrongen, trok hij zijn revolver te voorschijn en dreigde den eerste, die hem aanraakte, neer te schieten. Dit hielp. Hij maakte proces-verbaal op. Hoe kan de Sarikat Islam nu den steun van bestuur en regeering verwachten? Aldus vraagt de Pewarta Soerabaja.

Chineesche Vereenigingen. De Pewarta Soerabaja verneemt uit Bandjermasin, dat zich daar een kapitaalkrachtige Chineesche kongsi gevormd heeft, om in concurrentie met de Koninklijke Paketvaartmij. een stoomvaartverbinding tusschen genoemde plaats met Batavia en Soerabaja vice versa daar te stellen met goedkoopere tarieven. Vroeger moet daarvan ook al eens sprake geweest zijn, doch de K. P. M. heeft dit plan toen tijdig genoeg kunnen verijdelen.

Rechtspersoonlijkheid werd toegekend aan de N.V. Handelmij. Sie Sik Hok, merk Hong Ing Hien te Solo, zijnde commissiehandel en voor den koop en verkoop van onroerende goederen en aannemerszaken, met een kapitaal van f 40.100 in 40 aandeelen van f 1000. Directeur de heer Sie Sik Hie, commissarissen de heeren Oei Soei Goan en mevrouw Thei Jong Nie. Id. N.V. Handelmij. Tjien Hoeng te Batavia met een kapitaal van f 18100 in 30 aandeelen van f 6000. Directeur de heer Lim Hoe Loek (Bintang Soerabaja). Id. N.V. Handelmij. Hoe On te Batavia en Djoe Siang te Laboran Hadji Bali (Perniagan). Te Bandong hebben 200 Kongfoe Chineezen zich tot een bond vereenigd. De Chineesche ambachtsschool te Semarang staat eerlang geopend te worden in de kampong Tan Sing Ong. De majoor Oei Tiong Ham heeft daarvoor reeds f 30.000 gegeven, terwijl de overige kosten ad f 50.000 door een leening gedekt zullen worden. Kinderen van onvermogende Chineezen zullen kosteloos toegelaten worden (Perniagan).

Nieuwe Vereenigingen. Rechtspersoonlijkheid is toegekend aan de N.V. Handelmaatschappij Hoa On te Bandong. Id .Djioe Siang te Laboeanhadji (Oost-Lombok). Id. Statutenwijziging van de N.V. Cultuurmaatschappij Djasinga te Batavia. Te Semarang is in een algemeene vergadering in het gebouw van de Tiong Hoa Hwee Koan tot de oprichting besloten van een Ambonsche school voor Chineezen, waarvan de kosten door een obligatieleening gedekt zullen worden (Perniagan). Rechtspersoonlijkheid hebben alsnog verkregen de Tiong Jong Hwee Joë te Soerabaja, N.V. voor Chineezen, waarvan de kosten door een obligatieleening gedekt zullen worden (Perniagan). Handelsmij. Sien Sen Hien te Fort de Kock, N.V. Handelsmij. Hong Tjoan te Bandong (Pantjaran Warta). Id. N.V. Handelsmij. Tjin Hong te Batavia (f 18000 kapitaal in 30 aandeelen van f 600. Directeur de heer Khoe Piang Hong). Id. N.V. Bouw- en Cultuurmij. „Het Klaverblad" te Batavia, voor het bezitten van gronden in eigendom, erfpacht en opstal, den wederverkoop daarvan, met een maatschappelijk kapitaal van f 300000 in 30 aandeelen van f 10000. Direkteur de heer Soen Hek Tau; commissaris de heeren Tan Jam Hok en Tan Im Hok. Id. N.V. Handelsmij. Hong Tjoan te Bandong, zijnde hoofdzakelijk een voortzetting van den batikhandel van de Chineezen Liem Sok Pie en Liem Ing Lok te Bandong, met een kapitaal van f 40000 in 40 aandeelen van f 1000.—. Directeur de heer Liem Siok Pi; commissarissen de heeren Liem Siok Tjioe en Liem Siok Hian. Id. N.V. Handelsmij. Liong Bie te Semarang (Pewarta Soerabaja). De Pembrita Makassar maakt melding van een Chineesche Bank, die te Medan is opgericht, voor bank- en assurantiezaken. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt 1 millioen gulden en is verdeeld in aandeelen van f 100. Volgens de Pewarta Soerabaja zijn de volgende vereenigingen erkend: N.V. Handelmij. Sie Sik Hok te Soerakarta met een kapitaal van f 40000 in 40 aandeelen van f 1010. Directeur de heer Sie Sik Hok. N.V. Hotel Slamet (Ping Ang Kie) te Soerabaja met een kapitaal van f 15000 in aandeelen van f 100. Directeur de heer Hwe Hiem Hong. Hetzelfde blad bericht nog de oprichting van de „Sino Japanese association" te Soerabaja ter bevordering van de eensgezindheid en samenwerking tusschen Chineezen en Japanners in de Oost-Aziatische politiek. Aan het hoofd van de beweging staan de H.H. S. Osawa, lid van de firma Choija en Co., en Noro van de Mitsui Bushan Kaistra.

De Vereeniging Kok Si Bo te Djokdjakarta wil ook al een weldadigheidsvoorstelling geven, waarvan de helft van de opbrengst bestemd is voor de vereeniging van neutraal onderwijs en de andere helft voor de kas van de een of andere Inlandsche vereeniging (Pantjaran Warta).

De Opera Derwa: Hoa Kiauw Djin Tjo Hee te Batavia heeft met hare voorstellingen zuiver f 3987.50 ontvangen, welke zij bestemd heeft voor de verbetering van den weg naar Sentiong.

Van Vreemde Koloniën.

OVER HONGERSNOOD.

't Is een algemeen verspreide meening, dat hongersnood intreedt waar voedingsstoffen niet in voldoende hoeveelheid voorhanden, dan wel door verhoogden prijs niet meer bereikbaar zijn. In Britsch-Indië teekent de toestand zich dikwijls echter anders. De Bombay government gazette geeft wekelijks een overzicht van voorraden en prijzen in verschillende districten van het Presidentschap en daaruit valt de leering te trekken, dat hongersnood niet bepaald behoeft samen te gaan met een der twee vermelde verschijnselen. Zoo is Ahmednagar gedurende maanden door een pijnlijke hongersnood geteisterd. Dit district verkeert, wat spoorweg en andere gemeenschapsmiddelen betreft, niet in ongunstiger verhoudingen dan eenig ander district. De stad Ahmednagar zelf ligt in 't midden der Dhond-Maumadlijn, die aansluit aan 't groote net van spoorwegen. De prijzen der levensmiddelen zijn er dan ook niet gestegen, zij zijn in April zelfs lager gebleven dan in 't meerendeel der plaatsen in Deccan, en in die maand nam de hongersnood juist groote afmetingen aan.

De oorzaak lag in gebrek aan geld, niet aan gebrek aan voorraad. Het eenige bedrijf van omvang in 't district is de landbouw. Komt dit tot stilstand door den een of anderen tegenvaller, dan is er voor velen geen werk en dus niets te verdienen. Zelfs bij overvloed van voedingsvoorraden is er dan toch gebrek, om de waren aan den man te brengen kunnen de prijzen hierdoor tot beneden 't normale dalen en lager worden dan in andere plaatsen. De paradox geeft dan gebrek, waar overdaad is.

Om in het tekort te voorzien is 't derhalve niet noodig van elders voorraden aan te voeren. Maar er moet van de voorradige hoeveelheden gratis worden uitgedeeld, of, hetgeen beter is en door de bevolking ook meer op prijs wordt gesteld, werk verschaft worden. Voor de overheid is 't zaak een regeling te treffen, waardoor dadelijk aan werken van algemeen nut begonnen kan worden, wanneer een dergelijke treurige toestand intreedt. Het is zeker niet zonder nut geweest deze oorzaak van de kwaal na te gaan, en 't komt waarschijnlijk voor, dat hierdoor veel bereikt is om een herhaling te voorkomen, of minder grooten omvang te laten aannemen.

Kan uit deze waarneming voor de toestanden op Java ook geen beteekenis worden geput?

Afgetreden ambtenaren in Britsch West-Indië.

De minister Harcourt heeft een circulaire gericht tot de gouverneurs en lagere bestuursambtenaren in West-Afrika, waarin hij spreekt over 't aanvaarden door afgetreden ambtenaren van directeursfunctiën bij maatschappijen, wier arbeidsveld ligt in een gebied, waar die gewezen ambtenaren kort te voren in functie waren. Die wijze van handelen is van verschillende zijden aan kritiek onderworpen (niet alleen in Engeland, zooals men weet!) en een ernstig onderzoek heeft uitgewezen, dat hier inderdaad een gevaar bestaat. De reputatie van den kolonialen dienst dreigt er onder te zullen lijden. De ambtenaar moet boven elke verdenking staan van bij zijn ambtelijk optreden in de verte te kunnen denken aan later te verwerven voordeelen.

Minister Harcourt heeft daarom 't besluit genomen dat voortaan geen koloniaal ambtenaar na 't verlaten van den dienst het directeurschap van een maatschappij mag aanvaarden, wier werkzaamheid ligt in de kolonie of 't protectoraat, waar hij als ambtenaar gediend heeft, tenzij de gouverneur in functie toestemming verleent. Deze toestemming mag echter alleen in zeer bijzondere gevallen binnen 3 jr.

DORDTSCHE BANK
'S-GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14
Behandelt alle BANKZAKEN.

EN TOUT CAS

PARASOLS.

A. SCHRÖDER & Co.
GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE
vestigen speciaal de aandacht op:
Een zeer mooie collectie
Witte Zomerblouses
van af f 4.—
en
Strandcostumes.

J. van der Putten.
Garneerartikelen — Modefournituren.
Valeriusstraat 51. Telef. 1670.

LUXEBROOD-FABRIEK
PAUL C. KAISER
HOFLEVERANCIER
ENGELSCHE CAKES,
Prima en gewone, in verschillende smaken.
TULBAND in verschillende grootte.
Prima en gewoon KRENTENBROOD.

VACANT

TOKO BAHROE
Van Kinsbergenstraat 126, bij de Prins Hendrikstraat, DEN HAAG. Intercomm. Tel. 4796.
SPECIAAL ADRES VOOR GOEDE SAMBALLANS EN BOEMBOE'S.
Firma BARNAS & DIEMERS, Importeurs.

't aftreden van den ambtenaar worden gegeven en dan nog alleen na kennisgave hiervan aan den minister.

Groot Brittanië en Turkije.

De gebeurtenissen in den Balkan hebben ons slechts nu en dan tot een bespreking in dit overzicht genoopt, meerendeels om de beteekenis, die er van uitging tot vermindering van 't aanzien van 't hoofd der Mohamedanen en tot verscherping anderzijds van de tegenstelling van bijbel en koran in Afrika en Azië. Onlangs hadden wij echter bovendien te wijzen op een stille, handige manier, waarop de Britsche diplomatie haar invloed bij de Porte heeft weten te versterken, en op het hierdoor verkregen resultaat in de Bagdadspoorkwestie. Over de overeenkomst te Londen tusschen Turkije en Engeland gesloten, zijn sedert nadere gegevens uitgelekt, die, hoewel zwak aangevochten, toch in hoofdzaak wel juist schijnen te zijn, en die er dan op zouden wijzen, dat veel meer verkregen is dan de reeds door ons gemelde bepalingen over den Bagdadspoor en over een protectoraat van Koweit.

Wat men elkander welerzijds heeft toegezegd komt dan op 't volgende neer, waardoor geheel Arabië vrijwel onder Britsch protectoraat zal komen. Is dit werkelijk in een overeenkomst uitgedrukt, dan zullen andere mogendheden, met name Duitschland, er zich evenals bij andere punten, zeker niet zonder protest bij neerleggen. De Balkankrijg zou dan ook in dit opzicht nog een staartje van verwikkelingen kunnen krijgen.

Groot Brittanië zou zich verbinden: Turkije voor 10 jaren de onaantastbaarheid van zijn tegenwoordig gebied waarborgen. Bij de vredesonderhandelingen de Porte steunen en pressie op de bondgenooten uitoefenen ter bespoediging van den vrede (dit is reeds in werkelijkheid gekomen). De Porte helpen bij de likwidatie van den oorlog, alsmede in de eilanden-kwestie in de Egeïsche Zee. In geval Arabië onafhankelijk wordt verklaard, een Mohamedaansch vorst op den troon te helpen en anders 't beginsel van de Ottomansche suzereiniteit in Albanië steunen (dit komt ons minder waarschijnlijk voor).

Turkije zou daartegenover de Bagdadspoorkwestie zooveel, mogelijk in 't voordeel van Engeland sturen. De Br. onderdanen in Zuid-Arabië bijzondere voorrechten verleenen. Armenië, Koerdistan, Syrië en Mesopotamië zonder uitstel tot begin van noodzakelijke hervormingen overgaan. Groot Br. in 't sultanaat Koweit de vrije hand laten. De grensgeschillen met Perzië ten gunste van dit land bijleggen. De stammen van Arabië in hun streven naar zelfbestuur tegemoet komen.

De Spanjaarden in Marokko.

De ommekeer tot een ernstig verloop der zaken heeft zich niet laten wachten. Ons vorig nummer was nog niet verschenen, of reeds bracht de telegraaf berichten van bloedige gevechten in Tetoean. Bij de vermeestering van Laurient sneuvelden 2 officieren en 20 minderen, terwijl velen gewond werden, de forceering van de brug over Boesfeja kostte 5 dooden en 35 gewonden. Zoo is de nieuwe campagne ingezet, en 't zal hierbij niet blijven, want talrijke troepen opstandelingen drongen tot de muren van Tetoean door.

De gestrande Sp. kanonneerboot „Generaal Concha" is door bewoners van het Rif aangevallen. De commandant is gedood, 3 man worden vermist, de Mooren namen 9 gevangenen mee. Zoo is er overal weer opleving van verzet. Het te lang dralen met toepassen van flinke maatregelen is andermaal voor Spanje gebleken de voorzichtigheid te zijn, die de wijsheid bedriegt.

O.- en W.-Ind. Literatuur-Overzicht.

De Ingenieur.

In het jongste Nr. van de Ingenieur geeft de heer M. Ypelaar beredeneerde statistieken over 1846—1912 omtrent het aantal te Delft gediplomeerde ingenieurs, werkzaam geweest of nog werkzaam in Nederland, Nederlandsch-Indië en het buitenland. Uit die statistieken blijkt o.m., dat de bekende klacht: geringe ondernemingsgeest der jonge ingenieurs, weinig reden van bestaan heeft. In de jaren 1901—1911 bijvoorbeeld bedroeg het aantal naar Oost-Indië vertrokkenen respectievelijk 28.3, 33.6, 32.3, 31.3, 29.7, 25, 30, 30.1, 26 en 20.9 pCt. van het aantal geslaagden.

In vergelijking met de jaren vòòr 1901 is het percentage volstrekt niet minder geworden, en, wanneer men nagaat, dat gemiddeld pl.m. 1/3 van het aantal gediplomeerden naar onze Oost-Indische koloniën vertrekt, is er toch geen reden tot ontevredenheid.

In hetzelfde Nr. vindt men nog een geïllustreerd artikel van den heer R. A. van Sandick over prauwen van gewapend beton in Indië.

Eindelijk schrijft de heer W. F. Leemans over „Het Suezkanaal in 1912", waarin we lezen, dat in 1917 de verdieping en verbreeding van dat kanaal zal zijn tot stand gekomen, in verband waarmede schrijver het een onafwijsbaren eisch acht, dat in den Indischen Archipel ten minste één haven wordt gemaakt, aanbiedende 12 M. diepgang bij laag water.

Verkeerde voorlichting.

In zijn rubriek „Uit mijn camera" in het zendingsperiodiek de Macedoniër schrijft Ds. H. Dijkstra:

„Bij Gouv. Besluit van 4 Maart is de goedkeuring van de statuten der (Indische) partij geweigerd en de vergaderingen der partij zijn verboden. De menschen, die de goede orde bedreigen, kunnen niet worden toegelaten in een land als Indië. De heer Douwes Dekker is later op audiëntie geweest bij den Gouverneur-Generaal en heeft voorgesteld, om de statuten te wijzigen. Zelfs is hij onbescheiden geweest met de gesprekken ter audiëntie te publiceeren, maar hij maakt Idenburg niet bang. Dan zou er een ander moeten komen"

Mogen wij Ds. Dijkstra even wijzen op een verkeerde voorstelling van zaken? Niet Douwes Dekker, doch Z. Exc. Idenburg heeft het ter audiëntie gesprokene het eerst openbaar gemaakt en wel in de Javasche Courant. En, omdat D. D. van meening was, dat het verslag niet nauwkeurig het gesprokene weergaf, ging hij daarna over tot publicatie in zijn dagblad, De Expres.

In hetzelfde (n.l. Juni-) nummer van de Macedoniër schrijft Ds. D. K. Wielenga over „De school in dienst der zending op het eiland Soemba.

Vereeniging ter beoefening van krijgswetenschap.

Verschenen is het wetenschappelijk jaarbericht over 1912 der vereeniging ter beoefening van de krijgswetenschap. In hoofdstuk II behandelt de heer R. ten Seldam het leger in Nederlandsch-Indië; hij schrijft onder het hoofd „Krijgsverrichtingen" o.m.:

Van medio Maart 1911 tot medio Maart 1912 hadden krijgsverrichtingen plaats of was gewapende tusschenkomst noodig in Atjeh en Onderhoorigheden, op het eiland Nias, op de Mentawei-eilanden, in de residentie Sumatra's Oostkust, in Riouw en Onderhoorigheden, op Billiton, in de Westerafdeeling van Borneo, in Celebes en Onderhoorigheden, op Ceram en Wetar, op Timor, Soemba, Soembawa en Flores, in Ternate en Onderhoorigheden en op Nieuw-Guinea.

Onze verliezen in de Buitenbezittingen (Atjeh uitgezonderd), bedroegen gedurende bedoeld tijdvak: 4 gesneuvelden en 27 gewonden (w.o. 3 officieren).

De gedurende 1911 door de Atjehers aan onze troepen toegebrachte verliezen bedroegen 8 gesneuvelden, benevens 95 gewonden (w.o. 4 officieren), waarvan nog 4 aan de bekomen wonden overleden.

De Atjehers lieten in genoemd tijdvak 407 dooden en 22 gewonden in onze handen, bovendien werden nog 119 personen gevangen genomen. Aan handvuurwapens werden buit gemaakt of ingeleverd 178 stuks, w.o. 65 van het achterlaadstelsel, (o.a. 4 geweren en 16 karabijnen, model '95).

De politieke toestand in het Gouvernement Atjeh en Onderhoorigheden blijft gestadig vooruitgaan, in verband waarmede weder enkele onderafdeelingen onder het bestuur van civiele ambtenaren konden worden gesteld. Ten einde geleidelijk tot een algeheele scheiding van het civiel en het militair gezag te geraken, werd naast den civielen en militairen gouverneur een militair commandant aangesteld.

Mammon uit Java.

Onder dit opschrift driestarde de Standaard:

„Op Java zitten nu tal van rijke Javanen en Chineezen in courant na courant te gluren, of de stembus nog niet afliep, en of de Christelijke heeren ministers nog niet gevallen zijn.

Daar toch turen en loeren ze op, want daarvoor hebben ze hun geld gezonden. Bijna het vierde van een ton gouds.

En terwijl nu die Aziatische vangarmen van den Mohamedaanschen polyp hier aan het roeren en woelen zijn, maken onze mannen van Links zich op, om met dat Aziatisch en Mohamedaansch geld 't Kabinet omver te werpen.

Mammon hun strijdmiddel, en wel Mammon met een stempel, dat hen onteert.

Indien het eergevoel bij Links geweest was, wat 't voor een goed Hollandsch hart zijn moest, zou men van allen kant geroepen hebben: „Noch Azië, noch de Islam zal ons hier de wet stellen. Het wapen in onzen strijd betalen we zelf.

Doch zoo deden de heeren niet".

We knippen dit stukje uit den zgn. „Groene Amsterdammer" van 8 Juni j.l., die den schrijver niet zuinig onder handen neemt.

De nieuwe postzegels voor onze Koloniën.

In bovengenoemd blad schermutselt de heer Bakhuis, referendaris aan het Departement van Koloniën, met de redactie over nieuwe postzegels voor onze koloniën. Eenige monsters (monsters in tweeërlei zin) van nieuwe zegels drukt het blad daarbij af.

A. SCHARENBERG,

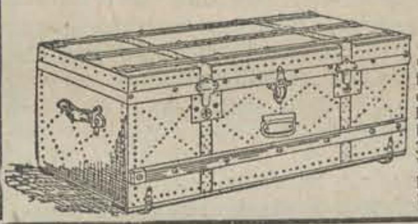
HOFLEVERANCIER. Tel. interc. 2443.

TAFEL- en DESSERTMESSEN
van FRIEDR. HERDER Abr. Sohn, SOLINGEN.
VLEESCHVORKJES.
BOTER- en KAAS-MESJES.
WILDSCHAREN.
Specialiteit FRUITMESJES vanaf f 3.50 per dozijn.
MASLICATEURES (voor het fijn maken der spijzen).

15, HOOGSTRAAT 15, DEN HAAG.
Specialiteit in Electrische Verwarmingsapparaten.
HET BESTE SYSTEEM EN DE BESTE KWALITEIT.

PIERRE SCHREINER
ZOUTMANSTRAAT 18-20-22-45
DEN HAAG
Bedden- en Meubelmagazijnen
BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ

W. POPPINK, Telefoon No. 4485.

PRINS HENDRIKSTRAAT
141—143 Den Haag.
Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM. lang, 50 cM. breed, 50 cM. hoog, m. bak f 10.50. Voor de hut 100 cM lang, 50 cM. breed, 36 cM. hoog, met bak f 9.—. Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM. lang, 50 cM. br., 40 cM. hoog m. bak f 9.50.

N.V. BERLITZ-SCHOOL Mij.
welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
Noordeinde alleen 42B, boven Maison KRUL.
Telefoon 6318.
TALEN: DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCH, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.
door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.
Om teleurstellingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.
AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 's-GRAVENHAGE
BELASTEN ZICH MET ALLE
BANKZAKEN.
SAFE-INRICHTING.

VACANT

VERKOOPHUIS
GROOT HERTOGINNELAAN 103
VALERIUSSTRAAT DEN HAAG
— Tramhalte lijn 3 —
Eenig adres voor hen die zich goed en voordeelig van nieuwe of TWEEDEHANDS MEUBELEN willen voorzien.
DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
van 10—4 uur.

FIRMA W. ROELOFSEN
WIJNHANDEL
COLUMBUSSTRAAT 101 's-GRAVENHAGE
TELEFOON No. 2774
SPECIALITEIT IN FIJNE LIKEUREN,
WHISKY EN GEDISTILLEERD

Eigen Haard.

Indertijd bevatte Eigen Haard eenige opstellen van Mr. R. Klaversteijn—Danser, waarin zij haar persoonlijke indrukken van Curaçao weergaf; thans brengt genoemd tijdschrift (Nr. van 7 Juni), een artikel van diezelfde hand, getiteld: Terug van Curaçao, via New-York, waarin we een afbeelding vinden van de plantage Savonet, een der meest begroeide plekjes op Curaçao.

Blijkens het onderschrift in de foto gemaakt door Soublette et Fils, Curaçao, W.-I., hetgeen we mededeelen, omdat velen meenen, dat op het eiland geen fotograaf gevestigd is.

Overigens moet het artikel van Mevr. Kl. hier buiten bespreking blijven.

Hoe het Bataksch Instituut op de Hoogvlakte werkt.

Men weet, dat er nu sedert een paar jaren een landbouwkundige, de heer Botje, voor het Bataksch Instituut bezig is om dat achtergebleven bergvolkje daar in de Karolanden oeconomisch wat vooruit te helpen. Brastagi, 't groeiende villa-dorp der witmenschen-van-benee, dat nu toch eenmaal op die aarts-nieuwsgierige Bataks een hevige aantrekking oefende, werd, al was 't gansch uit 't centrum gelegen, als demonstratie-terrein gekozen, en daar begonnen de eerste proeven met groenten- en aardappelteelt. De Batak keek 't aanvankelijk nog wat benauwd aan, wilde de bedoelingen der kweekerij van dien orang blanda nog niet recht vertrouwen, en bleef z'n akkertjes bebouwen, zooals z'n voorouders 't hadden gedaan. In die wetersche landbouwwijsheid wilde hij maar zoo niet bijten — en te verder wendde hij er zich van af, naarmate ze dichter naar hem toe werd gebracht. 't Ging met de groententeelt op dien niet bovenmatig vruchtbaren bodem, zonder bemesting (want 't had geen zin in dit aan vee arme land gewichtige bemestingsproeven te nemen, die door de bevolking niet konden worden nagevolgd) nu juist niet geheel naar wensch. Maar alras bleek dit hoogplateau een aardappelland bij uitnemendheid. Proeven bewezen, dat onze Hollandsche aardappelen — waar we in ons verlof zoo gretig in bijten — in 't Batakland prachtig konden gedijen. En de Bataks, die met wijd-open oogen 't gedoente van den Westerling bleven gadeslaan — meer tot overnemen geneigd, op den duur, juist doordat die Westerling, door ervaring geleerd, 't hun minder opdrong, kwasi-onverschillig z'n gang maar ging, — zagen ook wel heel goed, dat die machtige groningers 't wonnen van hun schriele inheemsche knollen. En nu kwamen ze uit zichzelven vragen om bibit.

Het bovenstaande is het begin eener beschouwing in de Sumatra-post, die geheel in afl. 4 van deel 44 van het tijdschrift voor het Binnenlandsch Bestuur wordt overgenomen, en waaraan de heer C. Lulofs) toevoegt:

Ook wij hadden het voorrecht den heer Botje aan het werk te zien op de Hoogvlakte, met haar heerlijk koel-droog klimaat. Brastagi ligt niet minder dan 1300 meters hoog, men kan er zich den heelen dag bewegen als in Holland op een aangenamen lentedag, en 's nachts daalt de temperatuur er doorgaans tot onder de 60 gr. Fahrenheit. Tal van aardige villa's staan er reeds en de bouw van meerderen is in vollen gang. In deze omgeving heeft ook de heer Botje zijn voorshands bescheiden home. Het doet aangenaam aan den stoeren Groninger daar te ontmoeten, wiens roode wangen en gezonde opgewektheid geen spoor van tropendécadence verraden.

Hij laat U gaarne één en ander van zijn werk zien: de keurig gehouden stallen met forsch Bengaalsch vee en dikgevachte Merinoschapen. Maar het meest voelt hij voor zijn aardappelteelt, die, op de boven aangehaalde wijze, voorloopig met groot succes door zijn bemoeienis onder de Bataks wordt verspreid. De zich, nu veiligheid van persoon en goed op de Hoogvlakte verzekerd zijn, bij den Karo-Batak meer en meer ontwikkelende begeerte naar geld en goed zijn den heer Botje een krachtige hulp bij zijn pogingen de landbouwproductie op te voeren.

Hij heeft groot vertrouwen in de toekomst van de Hoogvlakte, legde er dezer dagen de grondslagen voor een nieuwe woning, waarin zijn aanstaande vrouw zijne zorgen zal komen deelen. Liever kleine heer dan groote knecht, sloeg hij meerdere aanbiedingen van cultuurmaatschappijen, om op veel gunstiger financieele voordeelen dan thans de zijne zijn, in haar dienst te treden, af. Een Nederlander van het goede soort, dat Indië vooruitbrengt!

Weekblad voor Indië.

No. 4 van den 10en jaargang van het Weekblad opent met een aardige bijdrage van den heer L. H. C. Horsting over de Permalins. De Permalins vormen een secte, die gesticht is door den Italiaanschen natuuronderzoeker Modigliani, toen hij ruim 20 jaar geleden de Bataklanden bezocht. Hij werd op zijn tochten vergezeld door een Batakker, genaamd Goeroe Somalaing, en deze schijnt toen het een en ander van het katholieke geloof geleerd te hebben, om dat, vermengd met heidensche en mohammedaansche begrippen en elementen, aan zijn rasgenooten over te brengen. Somalaing kreeg veel aanhang en zijn leer wordt thans nog door tal van Batakkers beleden.

Aan het slot van zijn artikel zegt de heer H.: De Permalims weigeren tot nu toe beslist tot het Christendom over te gaan, iets, wat ieder eerlijk Christen heeft te eerbiedigen. De menschen schijnen tevreden met hun leer, en hebben blijkbaar geen behoefte aan een andere.

Bij het portret van Maharadja Soetan Casajangan Soripada vertelt de heer W. J. Giel verschillende levensbijzonderheden van dien „inlandschen pionier in Nederland”.

Verdere bijdragen van Indische strekking in dit Nummer zijn: De kweekschool van inlandsche onderwijzers te Oengaran (met afb.). — Uit Insulinde's natuurleven, door S. Leefmans. — Bij de rechterlijke macht. Uit het levensboek van een Indisch ambtenaar 1892—1907, door W. van Delft. — Patjet. Roman uit de wereld der zaakwaarnemers en der Indische bergen (vervolg). — De misdaad in Nederlandsch-Indië (vervolg).

Tijdschrift voor het Binnenlandsch Bestuur.

Inhoud van aflevering 4 van deel 44: De rechtspersoonlijkheid van Nederlandsch-Indië en Indische leeningen (vervolg), door Mr. D. J. Jongeneel. — Over den grondhuur door suikerfabrieken. Inleiding door de Redactie. — Bezorgt de verhuur van grond aan de suikerindustrie den Inlander voor- of nadeel? door S. B. L. Met naschrift van Mr. J. C. Kielstra. — Handelingen van Inlanders voor gemeenschappelijke rekening, door H. Carpentier Alting. — De eed bij het voorloopig onderzoek in Indische strafzaken, door H. Rijfsnijder. — Bosschen en regenval. — Synthetische rijst. — Emigratie naar de Lampongs. — Werving zonder dwang. — De centrale kas voor het volkscredietwezen te Batavia. — Het kampongwezen ter Oostkust van Sumatra.

De Indische Mercuur.

No. 23 bevat de volgende bijdragen: Vluchtige oliën, door P. van der Wielen. — Mededeelingen van het Deli-Proefstation te Medan, door P. Hondius Jz. — Petroleumcijfers. — Economisch overzicht van Suriname. — Droogdok voor Soerabaja. — De Britsch-Indische theemarkt in 1912—'13. — Kultuurberichten (De koffiekultuur in het Malangsche. — Vervalsching van peperkorrels, enz.). — Kleine mededeelingen (Het Koloniaal Instituut te Amsterdam. — Paradijsvogels en coprat van Nieuw-Guinea. — Kapitaal voor Siak, enz.). — Verkeerswezen (De aanleg van de Asahan-lijn, enz.). — Financieele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Suriname.

Van regeeringswege verscheen een bundel „Koloniale adviezen betreffende de voorstellen der Suriname-Commissie” en als gevolg daarvan een „Nader rapport van de Suriname-Commissie, terwijl hierboven reeds werd gewezen op een artikel in de Indische Mercuur, behelzende de rede van den Gouverneur van Suriname met betrekking op economische toestanden der kolonie Suriname over het jaar 1912.

Indisch Genootschap.

Behalve de voordracht van den heer H. Borel over de Chineesche beweging in Nederlandsch-Indië, gehouden den 15en April j.l. in een vergadering van het Indisch Genootschap, is nog verschenen het verslag van de werkzaamheden van dat Genootschap over het vereenigingsjaar 1912—'13.

Een nuttig geschrift.

Van de hand van den heer W. van Gelder, oud-inspecteur van het Inlandsch onderwijs, is verschenen de zevende herziene druk van zijn „Geschiedenis van Nederlandsch Oost-Indië, voor de scholen aldaar bewerkt.

Eigenlijk behoeft dit bekende schoolboekje geen aanbeveling onzerzijds. Immers het pleit voor de deugdelijkheid, wanneer met tusschenpoozen van slechts enkele jaren telkens een nieuwe oplaag in duizenden exemplaren noodig blijft?

Toch willen we even de aandacht op het werkje vestigen, in de hoop het de aandacht zal trekken van hen, die met ons van meening zijn, dat ook op de scholen in Holland (de titel spreekt slechts van scholen in Indië) een deugdelijk geschrift over de geschiedenis van onze Oost een plaats behoort te worden ingeruimd.

Het werkje van den heer Van Gelder is geheel up to date, vlot geschreven in bevattelijken stijl, terwijl de verdeeling der stof niets te wenschen overlaat. Bovendien heeft de schr. dezen druk geïllustreerd met een afbeelding der schepen, die onder De Houtman de eerste tocht naar Indië volbrachten, zoomede met de portretten van drie gouverneurs-generaal, krachtige persoonlijkheden, wier naam onafscheidelijk aan de geschiedenis van Indië verbonden is, n.l. Coen, Daendels en Van Heutsz.

We herhalen, dat het boekje van den heer Van Gelder ten volle een plaats verdient op de Nederlandsche scholen; te meer daar de bestaande geschriften over de O.I. geschiedenis deels verouderd zijn en deels samengesteld door onbevoegden.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Bat. Nieuwsblad t/m 21 Mei; De Locomotief t/m 20 Mei; Het Soer. Handelsblad t/m 20 Mei; De Sumatrapost t/m 16 Mei; De Sumatra-Bode t/m 23 Mei; Tjahaja Sumatra t/m 22 Mei; Weekblad voor

Brackel & Broermann
DEN HAAG { Hoogstraat 37a, 39. { Lange Poten 43.
ROTTERDAM - Hoofdsteeg 34.
Uitrustingen voor INDIË en AFRIKA.

N. LOEB, Noordeinde 109.
Kleeding en Meubileering op termijnbetaling.
20 gulden, per maand 2 Gld.
40 „ „ „ 4 „
60 „ „ „ 5 „

Vestigt U in NIJMEGEN!
Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van
NIJMEGEN VOORUIT!
M. CROMMELIN, *Voorzitter.*
ALOYS B. JANSEN, *Secretaris.*

C. HOYNG,
SPUISTRAAT 20/22 - DEN HAAG.
Amsterdam - Utrecht
Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.
Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels
Vorken - Messen - Gasolinelampen.
PRIJSCOURANT GRATIS.

P. B. VAN MOORSEL & Co.
KERKPLEIN 11-12 — TORENSTRAAT 5-6
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR
TELEFOON Nº. 2898 — DEN HAAG
GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

AMERIKAANSCHE
Tandheelkundige Inrichting
Dir. H. W. VALKENAAR, Amerik. Mec. Dentist.
GEVESTIGD:
's-GRAVENHAGE, Wagenstraat 19,
naast de Firma Pander.

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA”,
SPUISTRAAT 16, DEN HAAG - TEL. 3768.
GUNSTIG GELEGEN IN HET MIDDEN DER STAD.
LIFT — ELECTRISCH LICHT — CENTRALE VERWARMING.
80 KAMERS EN SALONS.
PLATS DU JOUR 50 Ct. — DINERS VAN f 1.50 EN HOOGER.
Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.
J. DEN HARTOG,
gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE.

Alleen-verkoop
„The Ringal Shoe”
C. M. DE GRAAFF
Piet Heinstraat 86 Tel. 4263 Haag

HERMAN VOORHOEVE BLOEMIST
ZOUTMANSTRAAT 40c - DEN HAAG,
beveelt zich aan voor het aanleggen en onderhouden van Tuinen en Villa's.
Sluit zeer voordeelige abonnementen tot onderhoud.

Indië t/m 4 Mei; De Banier t/m 9 Mei; De Bandeler t/m 31 Mei; De Ind. Mercuur t/m 10 Juni; De Ind. Gids t/m Juni; Neerlandia t/m Juni; De Vrouw in de XXe eeuw t/m 6 Juni; Handelsberichten v/h Minist. van Landbouw 29 Mei; Korte berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel; Tijdschrift der Mij. voor Nijverheid; Publicaties van het Ned.-Ind. Landbouw-Syndicaat; Archief van de Suikerindustrie in Ned.-Indië; Koloniaal tijdschrift t/m Juni; Brochures, enz.

Leeszaal HEULSTRAAT 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9—6 uur 's namiddags:

De Planter, Onze West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bat. Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra-Courant, De Surinamer Courant, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

En tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

MEDEDEELINGEN.

Van het INFORMATIE-BUREAU:

Ter benoeming tot **adspirant-ingenieur bij den post-, telegraaf- en telephoondienst in Nederlandsch-Indië** kunnen **drie ingenieurs** derwaarts worden uitgezonden.

Ervaring op het gebied van zwakstroomtechniek strekt tot aanbeveling.

In aanmerking komen in de onderstaande volgorde: 1e. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde electro-technische ingenieurs; 2e. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde civiel- of werktuigkundige ingenieurs, in het bezit van eene aanteekening volgens art. 15 van het Koninklijk besluit van 4 Juli 1905 (Staatsblad no. 227), of, zoo deze er niet zijn, zij die in het bezit zijn van een diploma voor electro-technisch ingenieur, behaald aan eene buitenlandsche Hoogeschool of Universiteit; 3e. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde civiel- of werktuigkundige ingenieurs; 4e. officieren, die hunne opleiding hebben genoten aan de Koninklijke Militaire Academie te Breda of aan het Koninklijk Instituut voor de marine te Willemsoord, mits in het bezit van een diploma voor electro-technisch ingenieur, behaald aan eene buitenlandsche Technische School of Universiteit.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 15 Juli 1913 bij gezegeld adres te wenden tot het Departement van Koloniën, onder overlegging van de vereischte stukken.

Aan de uitzending is verbonden: a. overtocht voor Gouvernementsrekening als passagier der 1ste klasse, c.q. ook voor het wettig gezin; b. eene gratificatie voor uitrusting, ten bedrage van f 1500; c. eene voorloopige bezoldiging van f 150 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië tot dien waarop het activiteitstraktement ingaat.

De bezoldiging van een adspirant-ingenieur bij den post-, telegraaf- en telephoondienst in Nederlandsch-Indië bedraagt f 300 's maands, terwijl bij goede plichtsbetrachting nà twee jaren diensttijd bevordering volgt tot ingenieur, aan welke betrekking is verbonden eene bezoldiging van f 400 's maands, met zes driejaarlijksche verhoogingen, elk van f 100 's maands, tot een maximum van f 1000 's maands.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen, weduwenpensioen enz. staan deze ingenieurs gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië.

Het activiteitstraktement gaat in Indië in met den eersten der maand volgende op die, waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

Voor den post-, telegraaf- en telephoondienst in Nederlandsch-Indië worden gevraagd **telephoonopzichter der Iste klasse.**

De uit te zenden personen zullen voorloopig in tijdelijken dienst treden, maar het vooruitzicht hebben om in het jaar 1914 definitief tot die betrekking te worden benoemd.

Voor uitzending komen in aanmerking zij, die in het bezit zijn van het einddiploma eener hoogere burgerschool met driejarigen cursus of van de electro-technische school te Amsterdam, dan wel van eenig ander diploma, dat gelijke kennis waarborgt, gepaard met practische bekwaamheid.

Bij gemis der genoemde diploma's zal ook genoegen genomen worden met eene groote en langdurige practische ervaring op het gebied van telephonie.

Aan de betrekking is verbonden eene bezoldiging van f 225 's maands, met twee driejaarlijksche verhoogingen van f 50 's maands, alzoo tot een maximum van f 325 's maands.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich vóór 15 Juni 1913, bij gezegeld adres, te wenden tot het Departement van Koloniën, onder overlegging der vereischte stukken.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken, dat de uit te zenden persoon geschikt is voor den Indischen dienst.

Aan de uitzending is verbonden: a. overtocht voor Gouvernementsrekening als passagier der 2de klasse, c.q. ook voor het wettig gezin; b. eene gratificatie voor uitrusting, ten bedrage van f 850; c. eene voorloopige bezoldiging van f 100 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië, tot dien waarop het activiteitstraktement ingaat.

(Ned. Staatscourant van 13 Juni 1913 No. 136).

Officiëele Berichten.

Uit de Javasche Courant van 16 Mei 1913. No. 39.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: 9 maanden verlof aan den onderwijzer C. A. Emeis; een jaar aan M. L. M. v/d Linden.

Ontslagen: op verzoek eervol de ambtenaar J. H. Zondag; de klerk Ch. A. Pieters en S. van Eck; de telegrafist C. Bouman, de commies P. C. Paulus, de commissaris van politie F. Spottke.

Benoemd: tot buitengewoon lid van den R. v. J. te Semarang Mr. Ch. J. D. Herman; tot hoofdcommies H. F. Wedding; tot adspirant-adjunctchef P. A. Bruijn; tot inspecteur van het Inlandsch volksonderwijs J. H. Ziesel; tot adjunct-inspecteur E. A. Mantz; tot lid van den R. v. Justitie te Padang Mr. Dr. M. A. G. Harthoorn; tot voorzitter van den landraad te Cheribon Mr. A. E. van Arkel G.Azn.

Tijdelijk belast: met de waarneming der betrekking van lid van den R. van Justitie te Makassar Mr. J. B. R. J. F. Pilon.

Gesteld: ter beschikking van den Directeur van B. O. W., J. R. Jacobsen en G. J. van Gool.

Geplaatst: te Soemenep de onderwijzer C. J. G. van Spaandonk.

Benoemd: tot onderwijzeres te Djokjakarla Mej. L. F. J. Vermeulen; te Padangpandjang Mej. A. C. H. van der Nagel; te Malang Mej. A. E. de Bruijn; tot onderwijzer te Ngandjoek J. Eeftens; te Tjitjalenka A. Jongerius; te Palembang J. H. Claessen; te Koedoes G. Wolters; te Grissee J. R. Davijt; te Soerabaja J. C. G. Ottow; te Menado F. W. Eckenhausen; te Djombang D. Koorwinder; tot ingenieur H. Meelhuijzen; tot architect N. Doornberg; tot opzichter W. J. A. Labaar, K. Ott, H. de Vries en M. F. Bish; tot commies E. Scheere; tot opzichter R. W. W. Bijl.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den 1en luit. D. Habbema; 9 maanden aan den kapitein der inf. K. P. Doornbos.

Ontslagen: op verzoek eervol de luit.-kolonel W. E. A. Burton.

Bevorderd: tot dirig. off. van gezondh. 2e kl. Dr. E. A. Koch, R. Oostingh, H. L. Roelfsema, en tot off. v. gezondh. 1e kl. B. Branderhorst; tot kapitein W. A. L. Soetbrood Piccardt en P. J. Smith; tot 1en luitenant T. N. B. de Laruiviere Kraat.

Uit de Javasche Courant van 20 Mei 1913. No. 40.

Civiel Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den opzichter J. F. H. van Leeuwen; 11 maanden aan den directeur der ambachtsschool L. Korthals; 10 maanden aan den opzichter W. H. N. van der Heijden en K. Rietema; 9 maanden aan den onderwijzer L. Stroband, J. B. Ruzius en N. van der Woude; 1 jaar aan den referendaris Ph. J. Ketner; een jaar aan den controleur C. J. Adamse; 11 maanden aan den ass.-resident S. van der Plas.

Ontslagen: op verzoek eervol Dr. Th. Valeton Sr., G. C. Ph. d'Arnaud Gerkens, C. Schmid; de controleur C. H. A. Reimers.

Benoemd: tot chef van den pandhuisdienst E. W. Ph. M. Nittel; tot directeur van het caoutchoucbedrijf H. J. van Hasselt; tot instrumentmaker H. J. W. Gerritzen; tot adspirant-controleur H. Fievez de Malines van Ginkel, J. C. Mann, A. L. Platt, F. H. C. Stein, G. A. Brunet de Rochebrune, J. W. Hilbrander, L. E. Derx, J. C. Vergouwen, P. M. Hooijkaas en J. G. Becking; tot 3en commies H. J. Th. R. Pöttger; tot inspecteurs van het Inl. onderwijs J. G. Dammerboer en W. Meijer; tot administrateur B. O. W., Mr. G. F. A. Mullemeister; tot afdeelingschef L. N. en H., Dr. J. J. Smith; tot controleur H. G. F. van Huls en Ch. A. van Romondt.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den onderluitenant Ij Rauw; den 1en luit. der art. B. L. W. Mensing; 9 maanden aan den 1en luit. der inf. F. Treffers.

Ontslagen: op verzoek eervol de off. van gezondh. R. G. Pijl.

Bevorderd: tot majoor J. Spoel en B. H. Franssen Herderschee; tot kapitein J. van Braan Marris, S. Alberda en I. P. van der Ploeg; tot 1e luit. F. van Dijk; tot ritmeester J. G. Koopman en H. L. Stennekes.

DE RIJSWIJKSCHE BANK.
ZOUTMANSTRAAT 42, 's-GRAVENHAGE.
Commissarissen: Dr. T. BREESNEE (*pres.*) H. E. VAN LEYDEN. I. BÄCK.
Directie: G. J. KUNST. E. V. VAN LEYDEN.
Effecten - Coupons - Wissels
Safe-inrichting.

JAC. BLADERGROEN
PRINSESTRAAT 3 -:- DEN HAAG.
KANTOORBOEKHANDEL
Agentuur van J. C. König & Ebhardt, Hannover.
Magazijn van TEEKENBEHOEFTEN.
— VULPENHOUDERS. —

FABRIEKSDEPOT VAN TWENTSCHE LINNENGOEDEREN
„DE WITTE BAZAR"
Prinsenstr. 19-21, DEN HAAG
TELEFOON 5141
GOEDKOOPST ADRES VOOR
UITZETTEN EN
INDISCHE UITRUSTINGEN
VOOR DAMES EN HEEREN.
Tevredenheidsbetuigingen van honderden Indische families voor belangstellenden ter inzage.
GEVESTIGD SEDERT 1885.

MAISON-DROUOT
WESSER & Co.
LANGE HOUTSTRAAT 7 DEN HAAG
INRICHTING TOT COMPLETE MEUBILEERING
BEHANGERIJ :: STOFFEERDERIJ
EIGEN MEUBELFABRIEK :: ANTIQUITEITEN

BURGERS VAN N.-I., WELKE IN NEDERLAND EEN TROPISCHE WARMTE IN HUN WOONHUIS WENSCHEN, SCHAFFEN ZICH AAN DE
HOEK's GASHAARDEN
HOOFDKANTOOR: PIET HEINSTRAAT 64, DEN HAAG.
VRAAGT CATALOGUS. :-: VRAAGT CATALOGUS.

NEDERLANDSCH-INDISCH
Administratiekantoor en Hulpbank
's-GRAVENHAGE - Kortenaerkade 7.
CREDIET- en BANKZAKEN. ::
LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN.
ADMINISTRATIËN ::

Zuid-Hollandsch Koffiehuis
GROENMARKT 37 - DEN HAAG
CAFÉ RESTAURANT.
DINERS van 5—8 uur, vanaf f 1.—, f 1.50 en hooger.
Grootste Biljartzaal van 's-Gravenhage. — 12 Biljarts.

LISSONE & ZOON.
Het voornaamste en oudste reisbureau van Nederland.
KANTOREN:
Singel 155, Amsterdam en Prinsestr. 18, 's-Gravenhage.
Doel van het bureau: het reizen te vergemakkelijken, weshalve het bureau sedert 1876 gezelschapsreizen onderneemt naar de schoonste landstreken en steden van Europa; reisbiljetten en hotel-coupons verstrekt, en voorts de behulpzame hand biedt bij het vervoer van bagage enz. Ons telefoonno. in den Haag is **6603**, in Amsterdam **2123**.

RIJWIELEN.
DE GLORIE VAN HOLLAND.
:-: PRIJSCOURANT GRATIS EN FRANCO :-:
DESGEWENSCHT GEMAKKELIJKE CONDITIES
COLUMBUSSTRAAT 76. - Tel. HAAG 2643. - Kantoor 8—6 uur.
H. W. DOHNA, Civ. Ingenieur, Fabrikant.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het **Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187**, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Frederik Hendriklaan 155.**

Viér dames voor pianolessen.

Twee dames voor vioollessen.

Een heer voor muzieklessen.

Eene dame voor zanglessen.

Twee dames voor lessen in de Fransche-, Duitsche- en Engelsche taal.

Twee dames voor lessen in de Fransche taal.

Een dame voor lessen in de Engelsche taal.

Een dame voor opleiding admissie examen H. B. S. en Gym.

Eene dame voor lessen aan spraakgebrekkigen.

Eene dame voor kantoorwerkzaamheden.

Eene dame voor kantoorwerkzaamheden in Indië.

Twee dames voor lessen in teekenen en schilderen.

Een dame voor schrijf- kopiëer- en vertaalwerk.

Zes dames als kinderjuffrouw naar Indië.

Een dame voor lessen in machineschrijven, stenographie en moderne talen.

Twee dames voor het waarnemen der huishouding.

Eene dame als modiste, tevens verkoopster naar Indië.

Eene dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken.

Een heer voor lessen in de Maleische en Javaansche taal en Indisch Staatsrecht.

☞ Indische dienstboden kunnen zich aangeven in **LAAN v. MEERDERVOORT 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belangh. worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	Javaansch. } gediplomeerd.
D. A. P. KOK, Edisonstraat 58, 's-Hage,	Maleisch } gediplomeerd.
W. F. H. EPKE, v. Slingelandtstraat 151, 's-Hage,	Javaansch en Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden,	Javaansch. Maleisch. Madoereesch.
H. TH. KAL, Laan v. Meerdervoort 239, 's-Gravenhage,	Javaansch. Madoereesch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, **Heulstraat 17, Den Haag,** zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. **Jaarverslag der Vereen. 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz.**

en

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies

Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. **Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn,** door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* **f 2.20** per **50 ex.**, plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II: **Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,** door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* **f 1.55** per **50 ex.**, plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, **Heulstraat 17,** de Firma MARTINUS NIJHOF, **Lange Voorhout 9, Den Haag,** en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. **Onze West:**

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao.

Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. **De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. **De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.**
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. **De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. **De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. **De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.**
Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No VI. **De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. **De Vooruitzichten voor den Nederlandschen arts in Nederl.-Indië.**
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

M. VISSER v/h. A. J. RODBARD

Spuistraat 69 - 's-HAGE

Telefoon **5470.**

FABRIEK EN MAGAZIJN VAN GOUDEN-, ZILVEREN EN DIAMANTWERKEN.

REPARATIE-INRICHTING.

Onderstaande APOTHEKERS, leden van het Dep. 's-Gravenhage der Ned. Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, worden aanbevolen voor het **gereedmaken van recepten** zoowel als voor de levering van **Binnen- en Buitenlandsche Geneesmiddelen, Verbandstoffen, Ziekenverplegingsartikelen** en **Minerale Wateren.**

te 's-GRAVENHAGE:

M. L. Adama, Bezuidenhout 111.
F. L. W. en E. v. Beest, Huygensplein 3.
N. W. Bennema, Fred. Hendrikplein 32.
C. J. Brandts, Laan Copes v. Cattenburch 90.
M. Bruins, Van Swietenstraat 131.
C. P. v. d. Bijllaardt, Groote Markt 22.
J. Damen, Weimarstraat 20.
Mej. S. Faber, Koningsplein 32.
Dr. A L. C. Furnée, Tasmanstraat 194.
C. A. van Greuningen, Statenlaan 40.
J. E. v. d. Harst, Aert v. d. Goesstraat 29.
A. J. A. Herens, Boekhorststraat 19.
J. J. Hofman, Schenkweg 4.
K. Holm, Vaillantlaan 157.
A. J. van Huffel Jr., de Riemerstraat 154.
J. F. J. Hupperetz, Regentesselaan 270.
C. de Jong, 1e v. d. Boschstraat 45.
Ph. Luyckx, Westeinde 341.
Firma Mouton, Javastraat 29.
Mej. C. Offerhaus, Groot Hertoginnelaan 154
J. van der Schalk, Oranjeplein 24.
J. J. Schoevers, Noordeinde 122*a*.
Dr. W. v. d. Slooten, Koningin Emmakade 109.
M. P. Spillenaar Bilgen, Stadhouderslaan 7.
E. Sybolts, Riouwstraat 48.
J. A. v. Tooren, Regentesselaan 105.
W. D. Valkis, Zoutmanstraat 55.
C. Th. Voorhoeve, Frederik Hendriklaan
G. H. v. d. Wal, Dennenweg 1.
H. J. de Zaayer, Anna Paulownastraat 51

te SCHEVENINGEN:

J. v. Buuren, Kanaalweg 53.
M. den Heijer, Keizerstraat 167.
J. A. Speltie, Havenkade 3.

te RIJSWIJK

B. F. Jansonius, Heerenweg 28.

te VOORBURG:

J. A. Spruyt, Heerenstraat.

te DELFT:

H. Blom, Binnenwatersloot.
J. A. Filedt Kok, Oude Delft.
S. J. Fischer, Groote Markt.
A. Nijdam, Burgwal.
A. L. Oversluys.
C. M. J. A. Straman, Wijnhaven.
W. P. de Vries, Oude Delft.

te SLIEDRECHT:

I. J. van den Berg.

te WOERDEN:

W. G. Haye.

te MIDDELHARNIS:

A. Teepe.

Marque Deposée „Au-Condor"
LA HAYE —— PLEIN 8
PAYS BAS
FRED. MOMMAERTS-DEGGELLER
Tabacs Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité
EXPORTATION IMPORTATION
EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

„WISBRUN & LIFFMANN."
VEENESTRAAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.
Dames Modeartikelen.
Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen. Alle soorten Garneeringen, enz.
Balartikelen.

NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.

Secretariaat: **Wilhelminastraat 105, Den Haag.**
Administratie: **Koepoortsweg 107, Hoorn.**

Vegetarisch Bureau en Brochurehandel: **FELIX ORTT, Soest,** waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE" onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f 2.— p. jaar. **F. ORTT.** Bekroond Propagandageschrift, 5 cents; Brieven over gezondheid, 10 cents; Het vegetarisme bezien van de economische en de ethische zijde, 5 cents; Drankzucht en hoe die tegen te gaan, 10 cents. — **LEO TOLSTOY.** De eerste stap, 10 cts. — Kookboek van Mevr. **VALK,** *f* 1.25.

„BOEATAN"

Magazijn van Indische Kunstnijverheid

Heulstraat, Den Haag

Zie Etalage — Zie Etalage

MAISON DE BONNETERIE.

Leverancier van H.M. de Koningin

DEN HAAG — Buitenhof - Groenmarkt.
AMSTERDAM — Kalverstraat - Rokin.

GROOTST GESORTEERDE MAGAZIJNEN van ELEGANTE DAMES- en KINDERCONFECTIE.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters
„OLYMPIA-THEATER"
ELITE BIOSCOPE
PRINS HENDRIKPLEIN 3 - Telefoon 6295

ELKE WEEK
SCHITTEREND AFWISSELEND PROGRAMMA
Woensdag, Zaterdag en Zondag MATINÉE.
ENTREE: 50 en 25 Cent voor de MATINÉE'S, f 1.—, f 0.75, f 0.50 en f 0.30 voor de AVOND-VOORSTELLINGEN.

Vestigt U in ARNHEM of OMSTREKEN
VELP - STEEG - ELLECOM - DIEREN - OOSTERBEEK - HEELSUM - RENKUM
Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V.V.'s.

VRAAGT Krul's HOPJES.
VRAAGT Krul's CHOCOLADE.
VRAAGT Krul's BONBONS.

VACANT

Brengt een bezoek aan BOEATAN
Magazijnen van INDISCHE KUNSTNIJVERHEID

JAEGER
is voor ons klimaat de
BESTE ONDERKLEEDING.
L. VAN DER VIJVER,
Korte Houtstraat 14c
en
SPINOZASTRAAT 95, b/h. Oranjeplein.
GROOTE KEUZE in:
NORMAAL WOLLEN en
HALF WOLLEN ONDERGOEDEREN.

Goederen worden op zicht gezonden.
half wol f 1.35
heel wol f 2.40
Tel. No. 2318.

GALERIES MODERNES
I. DE VRIES
DEN HAAG - Hoogstraat 4
TELEFOON 815.
SPECIALITEIT IN
GEGARNEERDE EN ONGEGARNEERDE
DAMESHOEDEN
ENORME SORTEERING — BILLIJKE PRIJZEN

Indisch Restaurant
Vereeniging „OOST EN WEST"
LAAN v. MEERDERVOORT 187
Telephoon 2655.
INDISCHE KOKKIE
GROOTE VERSCHEIDENHEID VAN
OOSTERSCHE GERECHTEN.
ZORGZAME EN ZINDELIJKE BEREIDING VERZEKERD.
BILLIJK TARIEF.
TJOBALAH SATOE KALI,
TEMTOE NANTI DATANG KEMBALI
Diners vanaf f 1.75.
Plat du Jour à f 1.25.
Uitzending van allerlei Schotels en Gebakken met verhooging van bezorgloon.

GROBBE - COMESTIBLES.
Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

VACANT

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven
voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereen. „Oost en West": f..................

NAAM: WOONPLAATS:

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag.

A. A. BOLT — CONFISEUR PATISSIER

HOFLEVERANCIER.

BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f -:- 's-GRAVENHAGE.

ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN", Heulstraat 19.

VACANT

A. VAN MEURS

PIET HEINSTRAAT 18 :: DEN HAAG. ::

TELEFOON 1784

COMPLETE MEUBILEERING — BEHANGERIJ — BEDDENMAKERIJ STOFFEERDERIJ — LINNEN ROLGORDIJNEN — MADRASGORDIJNEN — LINOLEUMS EN ZEILEN — AXMINSTER TAPIJTEN — TAFELKLEEDEN — DIVANDEKKEN :

VACANT

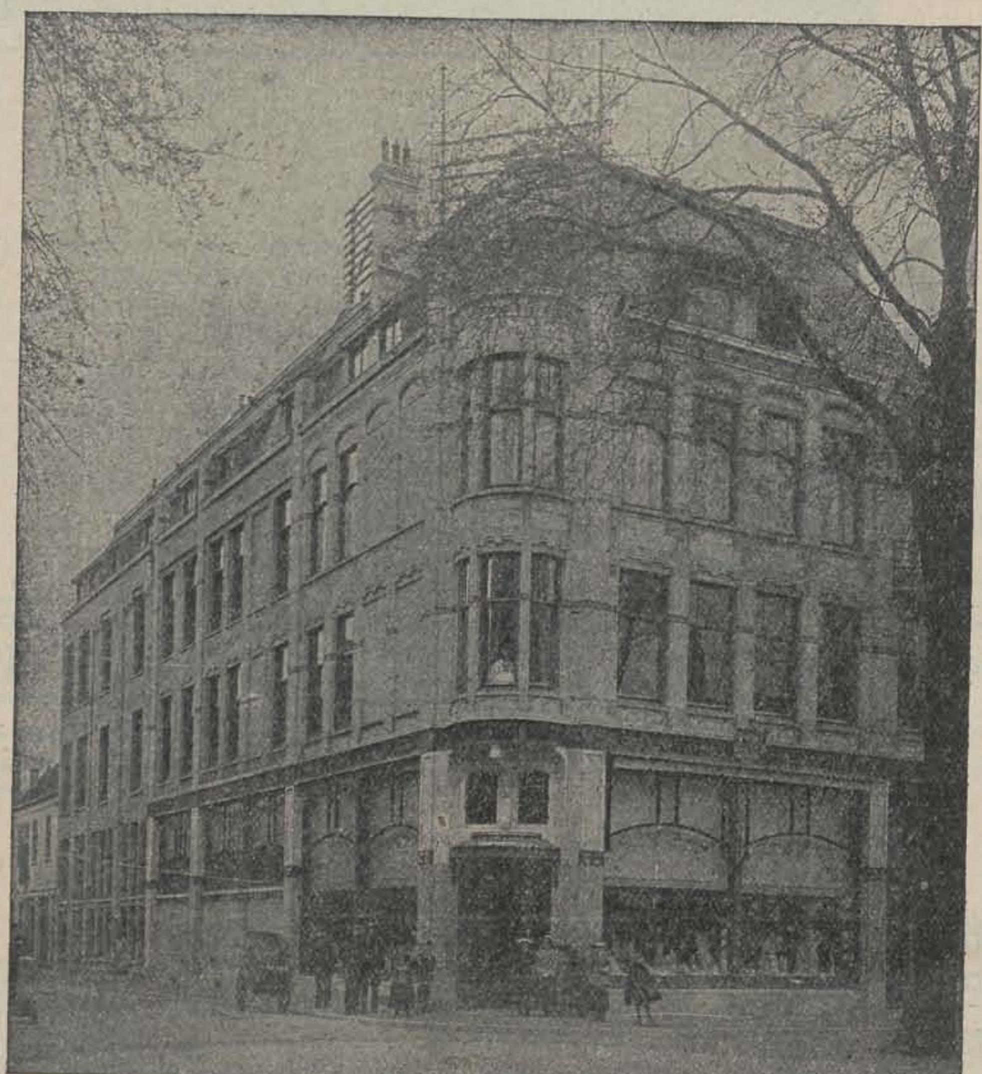
Gevestigd:

Mevrouw B. Swaab-de Vries

Leerares in Solozang en Stemvorming.

Valkenboschlaan 113, DEN HAAG. Telefoon 3586.

SPREEKUREN WOENSDAGS VAN 3—5 UUR.

Fournisseurs de S. M. la Reine. Fournisseurs de S. M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons, Dentelles.

ROBES MI-CONFECTIONNÉES, Dentelles de Bruxelles Véritables.

Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés

Compagnie Lyonnaise

9 Kneuterdijk

LA HAYE.

GENEALOGISCH-HERALDISCH BUREAU

CARL KÖFFLER

's-GRAVENHAGE OBRECHTSTRAAT 181.

Belast zich met:

1e. het verstrekken van inlichtingen op het gebied van geslachts-, wapen- en zegelkunde in den uitgebreidsten zin;

2e. het nasporen van familiebetrekkingen, zoowel binnen- als buitenslands;

3e. het opsporen van familiewapens en zegels;

4e. het samenstellen van zoo volledig mogelijke geslachtsregisters en het opmaken van kwartierstaten onder overlegging der authentieke bewijsstukken;

5e. het bijeenbrengen der benoodigde wettelijke stukken ter eventueele erkenning, inlijving, of verheffing in den Nederlandschen Adelstand, alsook tot het officieel verkrijgen van naamsverandering;

6e. het oplossen van onbekende wapens;

7e. het teekenen en schilderen van hoofd-, alliantie- en kwartierwapens, zoowel op papier als perkament, paneel, enz.

8e. het ontwerpen en leveren van ex-libris.

Redactie en Administratie van „Het Zoeklicht voor Genealogie en Heraldiek".